

JURISTEN

NR 5 / 2021

WWW.JURISTEN.NO

Tema Utdanning og kompetanse

Nye studiemuligheter åpner seg

Disse ønsker å tilby master i rettsvitenskap // Dette er jusstudenten
Fakultetene om endringene // Digitalisert videreutdanning

TA KONTAKT FOR EN BEDRIFTSAVTALE

JUS DIGITAL ER TIDSEFFEKTIVT OG FLEKSIBELT!

En del av våre kunder ønsker å tilby JUS Digital til sine ansatte. Da kan det være lønnsomt å inngå en bedriftsavtale med JUS. Ved over 10 brukere reduseres prisen på abonnementet. Nå kan du gi dine ansatte markedets største portefølje av juridiske kurs, på en fleksibel og tidseffektiv måte.

Vi hører gjerne fra deg. Kontakt direktør Torbjørn Buer på **tb@jus.no** eller **934 44 348**.

Abonnement – JUS Digital

Nå styrkes abonnementet ytterligere! Vi inkluderer alle høstens livestreamer av årlige kurs i abonnementet. I tillegg har vi lagt til opptak av årlige kurs og webinarer fra vårporteføljen.

Innhold 5|21

6 Nye aktører

Tre nye utdanningsinstitusjoner har søkt om å få godkjent masterstudie i rettsvitenskap.

10 Dette er jusstudentene

Her kommer de fra og her studerer de.

16 Forretningsjus

Inge Jan Henjesand ved BI mener det er behov for flere jurister med kompetanse i forretningsjus.

20 Stavanger melder seg på

Lana Bubalo ved UiS vil starte med 30 studieplasser på master i rettsvitenskap.

22 Internasjonal profil

Universitetet i Agder ønsker studie med tydelig internasjonal profil.

26 Utdanningsdekanene

Dette mener de om jusstudiet og nye aktører.

32 Ønsker spesialisering

Professor Asbjørn Strandbakken mener det er på tide at jusstudiet fornyes.

38 Videreutdanning

Læring må fortsette også etter eksamen, sier direktør for JUS.

44 Studieminner

Rolf B. Wegner er en av flere kjente jurister som forteller om studietiden.

54 Bort fra monologen

Jan-Ove Færstad vil bort fra monologpregede forelesninger.

Tryg
Legehjelp

Trenger du henvisning, resepter eller en kort sykemelding?

Med Tryg Legehjelp inkludert i medlemskapet sparer du både tid og penger. Et legebesøk tar i gjennomsnitt 3 timer. Med vår online legehjelp kan du få løst en stor del av legebehovet gjennom en telefonsamtale. Spar tid og penger ved å unngå unødvendige legebesøk.

Tjenesten er åpen hele døgnet hele året og det er ingen ventetid. Tjenesten kan også benyttes av ektefelle/samboer og barn.

Hvor går jusstudiet?

Da Juristen til denne utgaven spurte Rolf B. Wegner om studieminner, ga han oss et fotografi fra 1966, der han står sammen med professor Torstein Eckhoff i Frokostkjelleren ved fakultetet i Oslo. «Eckhoff pratende, og jeg lyttende. Det motsatte ville den gang ha vært temmelig uaktuelt», kommenterer Wegner humoristisk om fotoet, der Eckhoff har en sigarett i hånden. «Det hadde han alltid, også mens han foreleste. Transportabelt askebeger hadde han i høyre bukselomme», husker Wegner. Mye har forandret seg siden bildet ble tatt for 55 år siden. Både antall jusstudenter og studiesteder har blitt flere. Og ikke minst har kvinneandelen økt – ved siste studieopptak kom det inn rundt 70 prosent kvinner og 30 prosent menn. I denne utgaven tar vi både noen historiske tilbakeblikk og forsøker å se fremover.

Et bakteppe er endringen av den såkalte gradsforskriften, som åpner for at flere læresteder kan utdanne jurister. Forrige minister for forskning og høyere utdanning, Henrik Asheim, mente det tidligere hadde vært en uheldig monopolsituasjon som hadde tilgodesett et fåtall studiesteder, og åpnet for at andre enn fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø kan tilby mastergrad i rettsvitenskap. Det har ført til at både BI, Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger nå har søkt Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) om akkreditering til å tilby master i rettsvitenskap. NOKUT er forvaltningsorganet som blant annet akkrediterer og fører tilsyn med norsk utdanning.

Selv om nye studiesteder skal kvalitetsgodkjennes, har det det likevel vært bekymring for om det blir en utvikling der jusstudiet blir et «billigstudium» uten tilstrekkelig finansiering. Det har også blitt etterlyst en nærmere utredning av arbeidsmarkedets behov og hvordan man skal bygge kompetanse-

miljøer ved nye læresteder. Juristforbundet og Akademikerne har pekt på at det må sikres at en «endring ikke bidrar til redusert kvalitet i studiene – og som konsekvens, en svekkelse i både offentlig og privat tjenestetilbud». Lenger bak i denne utgaven kan du lese om hva fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø mener om jusutdanningen – og hva de tre «utfordrerne» som har søkt hos NOKUT mener.

Spesielt det BI arbeider med å tilby har vakt oppmerksomhet, og det har gitt en diskusjon om muligheter for spesialisering i studiet. Mastergrad i rettsvitenskap er i dag en generalistutdanning, men kan man tenke seg andre modeller i fremtiden? Morten Kinander i BI har uttalt til avisen Khrono at planene deres har blitt møtt med stor interesse, spesielt i næringslivet. Grunnen er at de inngår i en diskusjon om spesialisering innenfor juridisk utdanning, sier Kinander. Dette er kanskje ikke noe som ligger rundt neste sving, generalistmodellen står meget sterkt. Men vi har også snakket med professor Asbjørn Strandbakken, som hilser en diskusjon om spesialisering velkommen og mener studiet er nødt til å fornye seg.

Fornye seg må man også gjøre selv om man er ferdig utdannet – behovet for å holde kompetansen vedlike er der hele karrieren. Også innen kurs og opplæring skjer det endringer. Direktøren for Juristenes Utdanningssenter (JUS) forteller i denne utgaven om digitalisering av kurs og alle muligheter det gir. I forslag til ny advokatlov ligger det forresten inne krav om obligatorisk kursing for å være oppdatert; kanskje er det flere som må på kurs og som får minner fra studietiden?

Ole-Martin Gangnes
redaktør

Redaktør
Ole-Martin Gangnes
omg@juristen.no

Annonseansvarlig
Randi Huth Rogne – Storybold
randi@storybold.no
Tlf.: +47 995 20 500

Journalist
Tore Letvik
tl@juristen.no

Design / layout
Inge Martinsen – 07 Media
inge.martinsen@07.no

Journalist
Tuva Bønke Grønning
tbg@juristen.no

Tips redaksjonen
redaksjonen@juristen.no
mob. 48 24 83 52
www.juristen.no

Følg oss!

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer på juristforbundet.no for å endre.

Andre – send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Juristen arbeider etter redaktørplakaten og er en del av

Forsidebilde

Handelshøyskolen BI

Grafisk produksjon

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer må være redaksjonen i hende innen 29. november 2021.

Redaksjonen avsluttet 19. oktober 2021.

Utgiver

 JURISTFORBUNDET

Flere utdanningsinstitusjoner og diskusjon om mer spesialisering i jusutdanningen

Endring i den såkalte gradsforskriften åpner for at flere læresteder kan utdanne jurister. Nå har tre nye studiesteder søkt om å få holde masterstudie i rettsvitenskap. Det er Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Handelshøyskolen BI.

 Ole-Martin Gangnes

Da forrige regjeringen i mars la frem en stortingsmelding om fremtidig styring av Universitets- og høyskolesektoren, kom det fram at monopolbestemmelsene for rettsvitenskap, psykologi og fjernes. Tanken er å spre utdanning av visse yrkesgrupper på flere læresteder.

– Vi opphever det mange har opplevd som en uheldig og lite konsekvent monopolsituasjon som tilgodeser et fåtall institusjoner og studiesteder, sa daværende minister for forskning og høyere utdanning, Henrik Asheim, til Aftenposten ved framleggelsen av meldingen.

Han mente at muligheten til å utdanne seg flere steder kan gi grobunn for nye ideer og styrke det faglige miljøet. Asheim viste til at for eksempel innenfor ingeniørutdanningen konkurrerer universiteter og høyskoler om de beste søkerne.

– Det er inkonsekvent at dette skal gjelde for utdanning av ingeniører, men ikke for jus, sa han.

Det er Støre-regjeringen og forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe (Sp) som leder dette feltet politisk nå.

Gradsforskriften ble opphevet før sommerferien og flere utdanningsinstitusjoner har søkt NOKUT om akkreditering som gir lov til å tilby full utdanning i rettsvitenskap. BI søker om master i rettsvitenskap. Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger søker om master i rettsvitenskap.

Drar til utlandet

Aune-utvalget, som leverte sin NOU i 2020, drøftet behov for å la flere utdanningsinstitusjoner utdanne jurister – altså tilby master i rettsvitenskap. Fram til den nå har grad-

forskriften sørget for at kun de tre fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø har hatt lov til å tilby denne masteren.

Ved siden av systemet for kvalitetssikring av studietilbud og institusjoner som gjennomføres av NOKUT, regulerte Kunnskapsdepartementet i gradsforskriften hvilke institusjoner som kan gi enkelte utdanninger – deriblant master i rettsvitenskap.

Aune-utvalget påpekte at gradsforskriften i praksis begrenset kapasiteten på etterspurte utdanninger, slik at det på flere av utdanningene kreves svært høyt karaktersnitt for å komme inn. Som en konsekvens velger flere å ta slike utdanninger ved utenlandske institusjoner.

Anslaget har vært diskutert, men utvalget viste til at det i 2025 vil være en underdekning på 7000 jurister, gitt dagens «produksjonstakt».

Norge er et lite land.
For å sikre en likeverdig
sluttkompetanse kan vi
ikke spre forsknings- og
utdanningskompetansen
for tynt ut over

«Flere jusstudenter med bachelorgrad i rettsvitenskap fra institusjoner som ikke har tillatelse til å tilby en mastergrad, får sin bachelorgrad godkjent ved en utenlandsk institusjon og tar mastergraden der. Så langt utvalget har kjennskap til, er det særlig danske universiteter som er aktuelle. EØS-reglene legger til rette for at kandidater med master i rettsvitenskap fra andre EØS-land, kan praktisere som advokater i Norge. Gradsforskriften ser ikke ut til å forholde seg til at flere studenter tar studier som er regulert i forskriften ved utenlandske institusjoner, og på den måten kommer inn på det norske arbeidsmarkedet. Dette viser også vanskelighetene med å sentralstyre et utdannings- og arbeidsmarked som er internasjonalt», skriver utvalget.

– Går glipp av talenter

Utvalget foreslo endring av gradsforskriften og skrev blant annet:

«Mange ønsker å studere i nærheten av der de bor. Et godt geografisk distribuert utdanningstilbud som gir studiesøkende valgmuligheter tilpasset deres ulike interessefelt, er et gode både for samfunnet og for den enkelte.»

Og:

«Hvis variasjonen av tilbud er for dårlig fordelt over landet, vil universiteter og høyskoler kunne gå glipp av mange talenter, og samfunnet vil kunne gå glipp av kompetent arbeidskraft. Dette kan også få betydning for universiteter og høy-

Juristforbundets president Håvard Holm er bekymret for at studier i rettsvitenskap oppfattes som enkle og billige å starte opp.

skolers mulighet til å dekke regionale kompetansebehov.»

Men samtidig er antallet kvalifiserte lærerkrefter begrenset, og «det er en fare for at fagmiljøene blir for små dersom utdanningene tilbys på for mange steder i landet», skrev utvalget.

– Mulig utdanning til ledighet

I Akademikernes høringssvar til Stortingsmeldingen om styring av universitets- og høyskolesektoren, skriver Akademikerne, som er hovedorganisasjonen Juristforbundet er en del av, at de i utgangspunktet ikke negative til at andre institusjoner enn de som er nevnt i gradsforskriften i dag, kan utdanne leger, jurister og psykologer.

«Men, vi må ha en kvalifisert forventning til hva behovet er, en plan for å bygge kompetansemiljøer som kan sikre god nok kvalitet og godkjenningsmekanismer som sikrer kvalitet. Vi er bekymret for hva en forhastet beslutning kan føre til, og vi ber om

at Akademikerne gjennom våre profesjonsforeninger som representerer både studentene, de UH-ansatte og profesjonsutøverne, blir invitert inn i utvikling av et godt kvalitetssikrings-system», skriver Akademikerne og mener også at det må tilføres friske midler til nye miljøer som får akkreditering av NOKUT.

Da det i april var høring på Stortinget om saken, kom Juristforbundets president Håvard Holm og visepresident Katrine Bratteberg med innspill til utdannings- og forskningskomiteen, der de ba om det settes i gang et arbeid for å kartlegge kompetansebehov og at det må sikres kvalitet i utdanningen.

I et høringsnotat skrev de at Juristforbundet ikke er negative til at flere institusjoner kan utdanne jurister, men at er behov for grundigere prosesser.

«Stortinget må sikre at en endring ikke bidrar til redusert kvalitet i studiene - og som konsekvens, mulig utdanning til ledighet og en svek-

kelse i både offentlig og privat tjenestetilbud», het det i notatet.

– Norge lite land

En opptrapping av studieplasser og studiesteder må bygge på «kvalifiserte analyser av arbeidsmarkedets behov», mente de og viste til at kunns-

kapsgrunnlaget i dag er mangelfullt.

Dessuten var man bekymret for kvaliteten på og finansieringen av juristutdanningen.

«Norges Juristforbund er bekymret for at studier i rettsvitenskap oppfattes som enkle og billige å starte opp. Finansieringen av studieplasser i

rettsvitenskap er mager sammenliknet med andre femårige utdanninger», skrev forbundet.

«Norge er et lite land. For å sikre en likeverdig sluttkompetanse kan vi ikke spre forsknings- og utdanningskompetansen for tynt ut over», het det i notatet.

Generalister eller spesialister?

Hva trenger Norge?

– Planene våre har blitt møtt med stor interesse, spesielt i næringslivet. Grunnen til det er de inngår i en diskusjon om spesialisering innenfor juridisk utdanning, sa Morten Kinander, leder for Institutt for rettsvitenskap og styring ved Handelshøyskolen BI, til Khrono da det ble kjent av BI ønsker å få på plass en jussutdanning.

Mastergraden i rettsvitenskap er i dag en generalistutdanning som skal sette nyutdannede jurister i stand til å håndtere de fleste typer rettslige problemstillinger. Men hva med fremtiden? Skal jurister være generalister eller spesialister? Hva er arbeidsmarkedets behov?

Kaia Bergeland Kjos, leder av Høyres Studenter Kvinneforum, er blant dem som har satt spørsmålet på dagsorden. I et innlegg i Khrono i våres problematiserte hun om for eksempel en «forretningsjurist» med «master i forretningsjus» vil ha breddekunnskapen som kreves for å bekle stillinger i for eksempel domstolene.

Hun mente at en masterutdanning, uansett variant, må oppfylle minstekrav til undervisning i juridisk metode og andre grunnleggende ferdigheter som er essensielle for å jobbe som advokat eller i domstolene og at det må «på et overordnet plan reflekteres over jusstudiets

generelle kvalitet» hvis det åpnes for flere typer mastere.

«Store faglige variasjoner i jussutdanningen kan føre til at vi utdanner fremtidige dommere med begrenset kunnskap innenfor viktige fagområder som strafferett, prosess og EØS-rett», skrev hun.

«Det har tidligere blitt diskutert om juristutdanningen i tilstrekkelig grad svarer til behov i arbeidsmarkedet, og om det er ønskelig med mer spesialisering av utdanningen. Arbeidsgivere gir uttrykk for at de i større grad ønsker og bruker spesialiserte jurister innenfor deres respektive fagfelt, mens det i domstolene fortsatt er behov for generalister. Jurister er normalt konservative, men forslaget setter lys på behovet for en videreføring av denne diskusjonen», skrev Kjos.

Fag eller roller

En betenkning fra 2018 utarbeidet av professor Asbjørn Strandbakken og seniorrådgiver Johanne Spjelkavik, etter oppdrag fra Juristforbundet, om «spesialisering innen juristprofesjonen» tar for seg en del av spørsmålene som må drøftes i en diskusjon om spesialisering.

Det har aldri eksistert en formell sertifiserings- eller dokumentasjonsordning for en videre faglig utvikling, utover advokatbevilgningen og

«foretrede for Høyesterett», peker de på, men «for den enkelte utøver, og for det publikum som skal benytte seg av tjenestene, kan det være legitime behov for en troverdig identifisering også av faglige spesialiteter», skriver de.

Men «det vil være svært uheldig dersom en eventuell spesialiseringsordning virker til å undergrave den sterke posisjonen generalisten har; den femårige masterutdanningen må fortsatt være den bærende stammen i juristutdanningen», heter det i notatet.

En spesialistutdanning for jurister kan dreie seg om være rene fagtemaer (f.eks. skatt, strafferett/straffeprosess, varemerkerett) eller det kan være roller (f.eks. forsvarer, voldgiftsdommer, advokat). Man kan også tenke seg spesialisering som peker utenfor juristsektoren selv, der juristers kompetanse til samhandling med andre sektorer løftes fram.

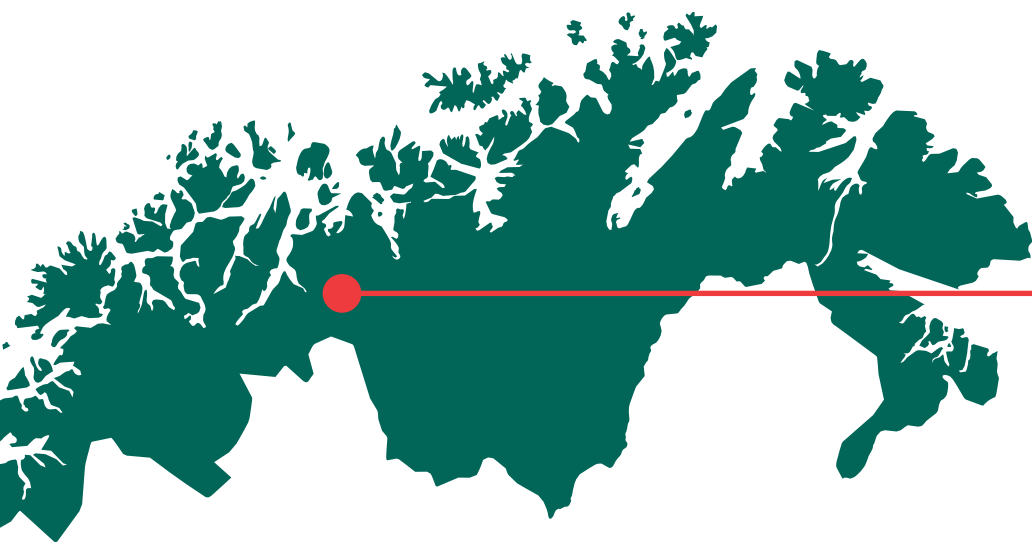
«Både når det gjelder valg av spesialiseringer og det nærmere innholdet, må man trekke veksler på jurister som har praktisk erfaring. Det er den som har skoen på som vet hvor den trykker», skriver de.

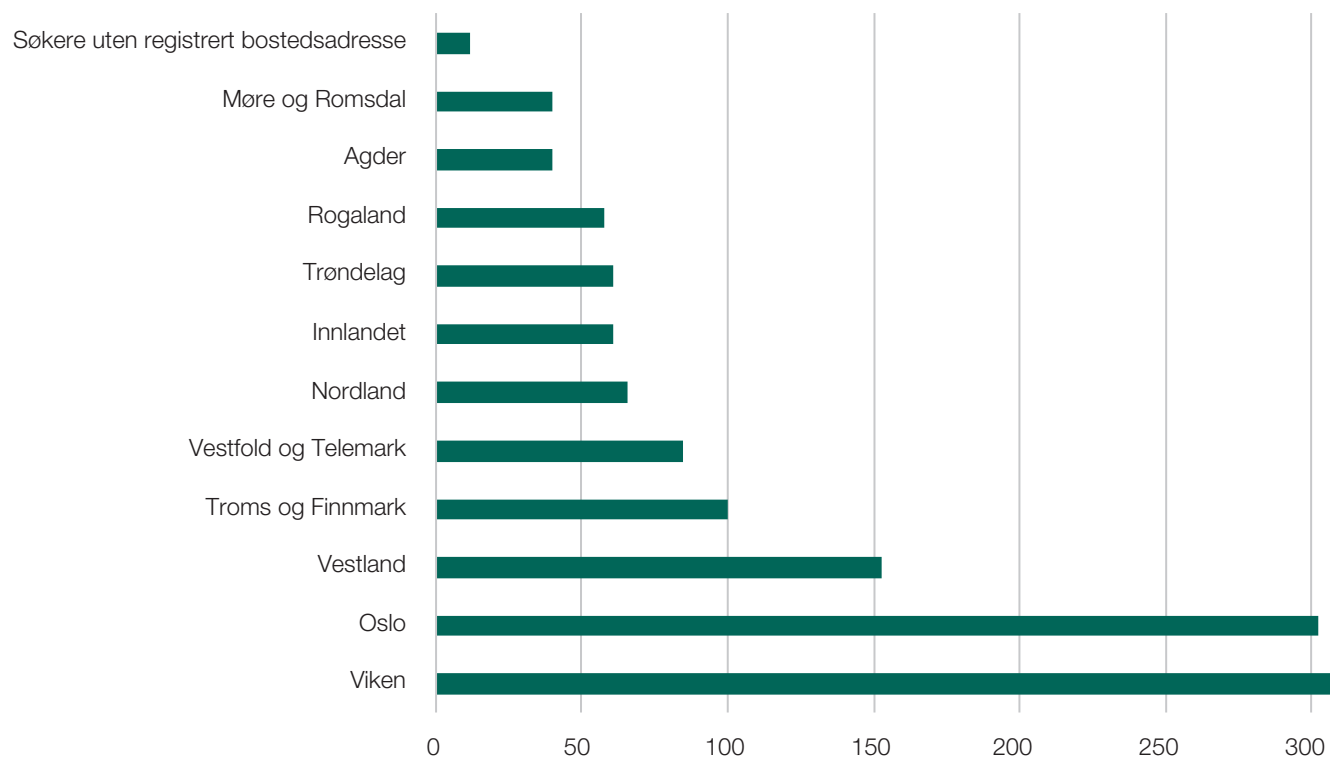
En stor andel av studentene kommer fra områder nær universitetene

Kartet viser hvor studenter som fikk plass på jusstudiet i 2021 kommer fra.

Troms og Finnmark
100 studenter

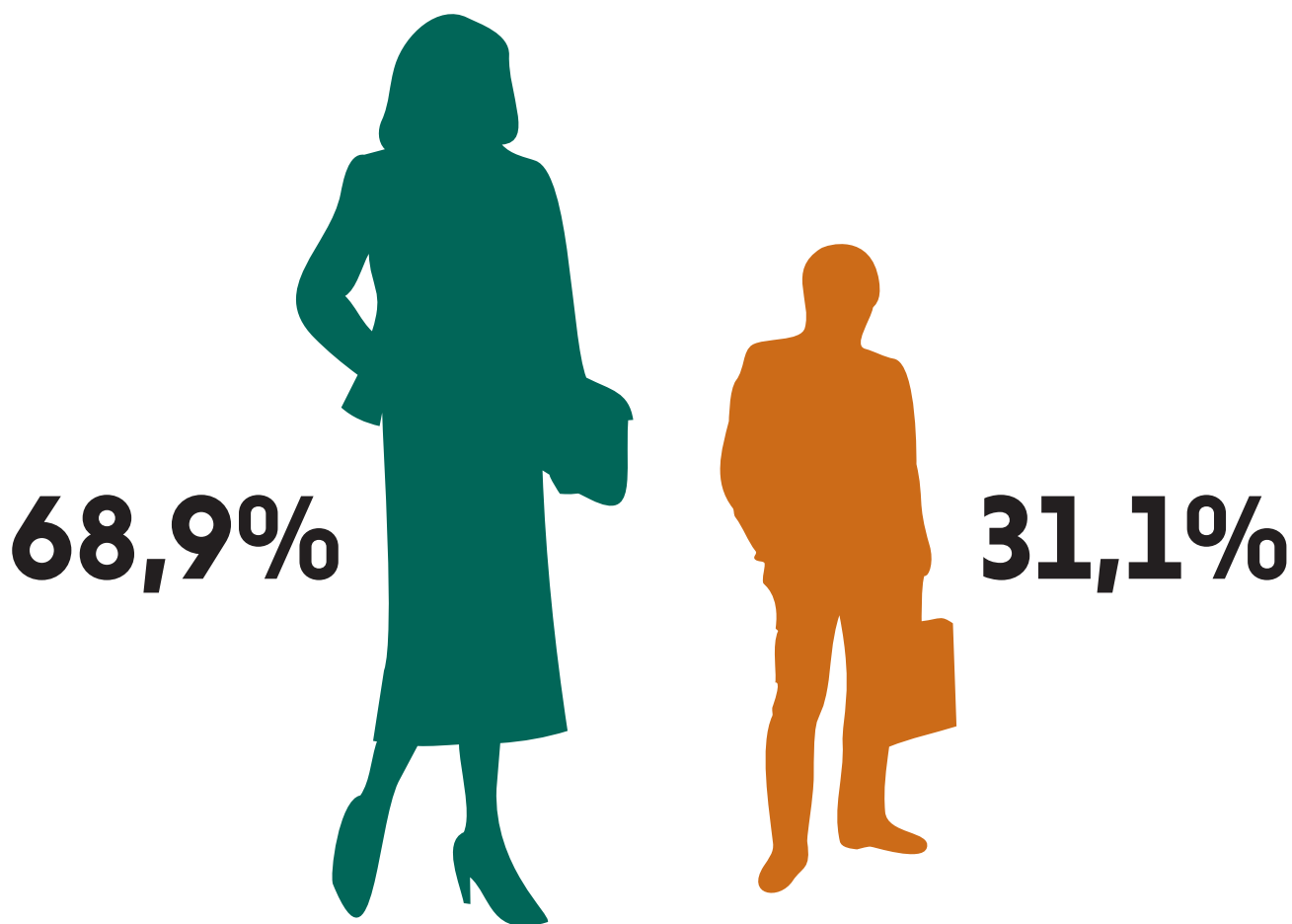
Kilde: Samordna opptak.

Hvem er jusstudentene?

Kvinnedominans på jusstudiet

Kjønns- og aldersfordeling for studenter
som kom inn på rettsvitenskap høsten 2021.

Universitetet i Bergen

Mannlige søkere 27,1%
Kvinnelige søkere 72,9%

Universitetet i Oslo

Mannlige søkere (høst) 36,6%
Kvinnelige søkere (høst) 63,4%

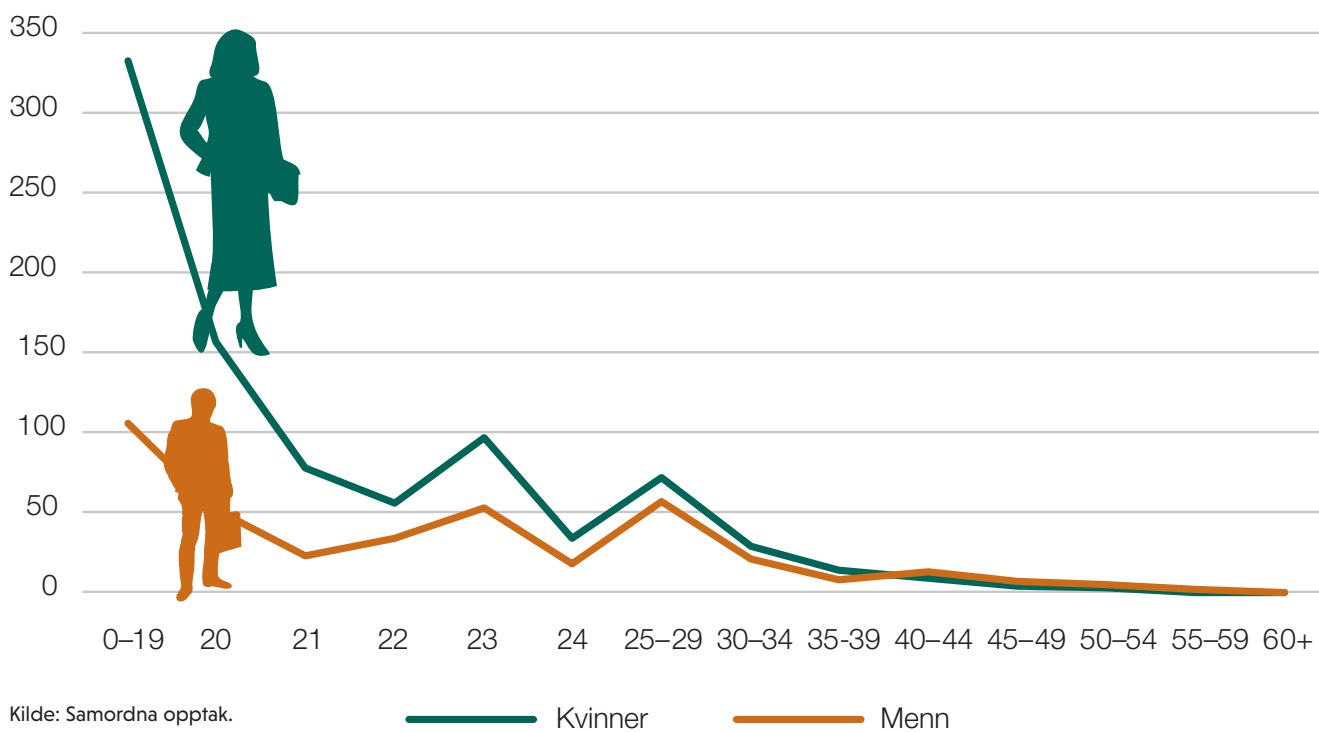
Mannlige søkere (vår) 29,6%
Kvinnelige søkere (vår) 70,4%

Universitetet i Tromsø

Mannlige søkere 34,5%
Kvinnelige søkere 65,5%

Aldersfordeling søkere som har takket ja til studieplass.
Rettsvitenskap (master). Etter suppleringsopptaket 2021

Hvem er jusstudentene?

Master i rettsvitenskap har i mange år vært et populært studie med høye poenggrenser

Universitetet i Bergen

Poenggrense – førstegang 55,3%
Poenggrense – ordinær 61,5%

Universitetet i Oslo

Høst

Poenggrense – førstegang 56,5%
Poenggrense – ordinær 63,5%

Vår

Poenggrense – førstegang 54,8%
Poenggrense – ordinær 62,0%

Universitetet i Tromsø

Poenggrense – førstegang 54,4%
Poenggrense – ordinær 61,0%

Kilde: Samordna opptak.

Kontakt
oss i dag

Foto: istock.com/soyther15

Er du riktig forsikret?

Forsikringsbehovet endrer seg i takt med livet. Når det skjer store endringer, må du sørge for at forsikringene dine passer din nye tilværelse. Som etablert voksen med ektefelle/samboer, barn og gjeld, trenger du helt andre forsikringer enn som singel 22-åring.

Er det på tide med en gjennomgang av forsikringene dine? Våre rådgivere sørger for at du og din familie til enhver tid er riktig forsikret, og at du ikke betaler mer enn du må. Du kan kjøpe alle dine forsikringer til en fast lav medlemspris hos Juristforbundet Forsikring. Du kan også forsikre ektefelle/samboer og barn.

JURIST
FORBUNDET

Forsikring

Telefon: 23 11 33 11 | forsikring@juristforbundetforsikring.no | juristforbundetforsikring.no

– Behov for flere jurister med kompetanse innen forretningsjus

– Tilbakemeldinger fra våre kontakter i ulike miljøer har vist at det er behov for flere jurister med kompetanse innen forretningsjus. Vi begynte allerede i mars å arbeide med søknaden til NOKUT om å få akkreditert BIs masterstudie i rettsvitenskap.

 Tore Letvik

Dette sier rektor ved Handelshøyskolen BI, Inge Jan Henjesand, til Juristen. Umiddelbart etter at Solberg-regjeringen i mars måned åpnet for at flere utdanningsinstitusjoner kan tilby master i rettsvitenskap begynte Handelshøyskolen BI å jobbe med søknaden.

Framoverlent rektor

Når vi spør Henjesand om de har levert søknaden innen fristen 15. oktober, får vi følgende svar:

– Arbeidet med NOKUT-søknaden startet allerede i mars og vi var dermed klare til å trykke på send knappen den 22. september. Så ja, søknaden fra oss er sendt, sier BI-rektoren.

A man with light brown hair, wearing a white dress shirt and a dark patterned tie, is seated at a dark desk. He is looking slightly to his left with a neutral expression. His hands are resting on the desk in front of him. On the desk, there is a computer keyboard, a pair of glasses, a tablet, and some papers. A modern black desk lamp is positioned to his right, casting light on the desk. The background features a large window with horizontal blinds, through which a building and some greenery are visible. To the left of the man, there is a stack of books and a framed picture of a sailboat.

– Hvis alt går som det skal, starter vi en to-årig master i rettsvitenskap høsten 2022. Denne vil ha begrensede plasser til rådighet. Vi har samtidig startet arbeidet med å utvikle en ny bachelor i rettsvitenskap, som etter planen skal starte opp så snart som mulig, sier rektor Inge Jan Henjesand ved Handelshøyskolen BI. (Foto: BI)

– Kan du beskrive deres planer og tanker rundt etablering av masterstudiet i rettsvitenskap?

– De juridiske fagene har vært sentrale på BI i mange år. Kurs i forretningsjuridiske fag gjennomsyrrer allerede mange av våre studier og spesielt i kombinasjonsstudiet i jus og økonomi. Tilbakemeldinger fra våre kontakter i ulike miljøer, samt fra vårt bransjeråd, bestående av representanter fra domstolen, advokatfirmaer og det offentlige, har vist at det er behov for flere jurister med kompetanse innen forretningsjus. Når vi gjennom flere år har utvidet vår fagstab ser vi at vi både har kompetanse og kapasitet til å etablere egne programmer innen rettsvitenskap, sier Henjesand.

2-årig masterstudie

Rektoren forteller at det planlagte 2-årige masterstudiet i rettsvitenskap ved BI skal oppfylle faglige kriterier som sikrer tilstrekkelig bred rettsvitenskapelig kompetanse.

Studiet skal samtidig sikre en dybdeforståelse i forretningsjuridiske emner. Studiet ved BI er dermed bygget opp med generelle juridiske fag, og med en forretningsjuridisk profil. De generelle fagene støtter opp om de forretningsjuridiske og vice versa. I tillegg vil den internasjonale dimensjonen være tydelig, gjennom innholdet i de enkelte kurs, ved et stort tilfang av kurs som leveres på engelsk og gjennom et tilbud om internasjonal utveksling.

– Hvor mange slike studieplasser vil dere tilby?

– Hvis alt går som det skal, starter vi en to-årig master høsten 2022. Denne vil ha begrensede plasser til rådighet. Vi har samtidig startet arbeidet med å utvikle en ny bachelor i rettsvitenskap, som etter planen skal starte opp så snart som mulig. Målet er å bli det mest attraktive alternativet for studenter som vil ha en dyp forståelse for den praktiske hverdagen de skal jobbe i, enten det er i næringslivet, i offent-

Foto: Handelshøyskolen BI

lig sektor eller i advokatfirmaer, sier Henjesand.

– Satser dere på å få studenter fra hele landet, eller er det et ønske om å rekruttere jusstudenter først og fremst fra hovedstadsregionen?

– Vi ønsker å tiltrekke oss studenter som er spesielt opptatt av den forretningsjuridiske profilen, og har ikke utpekt noen særskilte regioner som mer relevante enn andre. Vi ønsker å rekruttere studenter fra hele landet.

– Har du mer konkret info rundt praktiske ordninger knyttet til studiet? Muligheter for studenthybler, hvordan studiet vil bli gjennomført i praksis, om BI vil se hen til UiT, UiO og UiB med tanke på å få studieopplegget og studiehverdagen til å bli så likt som mulig det de tre etablerte har å tilby? Eller vil det bli noe annerledes?

– Ved utviklingen av studiet ved BI er det tatt høyde for en etablert tradisjon for hvilke fag som anses som sentrale i en rettsvitenskapelig

utdanning. Dette sikrer at kandidater med en bachelorgrad fra andre studiesteder vil ha relevant kompetanse innrettet mot en påbygning i master-delen av studiet på BI. Vi har lagt inn en forretningsjuridisk profil i rettsvitenskapsfagene ved BI. For eksempel vil strafferettsfaget innrettes spesielt mot økonomisk kriminalitet og rettsøkonomi er et obligatorisk kurs. Forvaltningsretten vil fokusere på rammebetingelser for næringslivet, på tilsyn og konsesjon blant annet. I tillegg kan studentene velge blant flere spennende valgkurs innen finansjus, jus og teknologi, konkurranserett og immaterialrett, sier BI-rektoren.

– Hva gjelder spørsmålet om studenthybler, så gjelder Student-samskipnaden SiOs tilbud av hybler i Oslo også for masterstudentene i rettsvitenskap. I tillegg har BI et eget studenthybelhus i Nydalen hvor studentene kan søke om plass, sier Henjesand.

Ny
medlems-
rabatt

20 % rabatt hos Bull Ski & Kajak

Bull Ski & Kajak har en veldig enkel forretningsstrategi. I deres butikker skal du kun finne produkter de kan anbefale fordi de har testet det selv. Få varegrupper, som ski, klær, sykkel og løp, og ekstremt aktive ansatte gjør dette mulig.

I Bull Ski & Kajakks nettbutikk får alle Juristforbundets medlemmer 20 % rabatt på hele varesortimentet. Noen varegrupper er unntatt – se nettsiden for mer informasjon.

juristforbundet.no/medlemsrabatter

JURIST
FORBUNDET

UiS vil starte med 30 studieplasser for master i rettsvitenskap

Universitetet i Stavanger (UiS) er blant utdanningsinstitusjonene som har sendt akkrediteringssøknad til Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) for å etablere masterstudie i rettsvitenskap etter at regjeringen åpnet for å fjerne monopol på utdanning av jurister.

 Tore Letvik

– UiS har siden 2011 tilbudt en bachelor i rettsvitenskap, sier Lana Bubalo, som er leder for avdeling for regnskap og rettsvitenskap på Handelshøgskolen ved UiS.

– Satser på 3 + 2 modell

Da Juristen kontaktet henne arbeidet Bubalo for fullt med å sende akkrediteringssøknaden for det nye masterstudiet i rettsvitens-

skap til NOKUT innen fristen, som var 15. oktober.

UiS vil gi studentene et noe annerledes tilbud enn de tre etablerte utdanningsinstitusjonene som fram til nå har hatt monopol på å tilby master i rettsvitenskap her i landet.

– Vi satser på en 3 + 2 modell, det vil si bachelor + master, og ikke en integrert master slik som ved UiO, UiB og UiT. Vi syns dette er bedre ettersom studentene da faktisk får en grad etter 3 år, og at denne ordningen gir dem mer fleksibilitet når de velger masterstudiet, sier Bulbao.

Til å begynne med skal UiS tilby 30 studieplasser, men planen er senere utvidelser.

– Vi håper at Kunnskapsdepartementet vil tildele oss flere studieplasser, slik at vi kan bygge dette studiet ytterligere opp. Vi har imidlertid et ønske om å holde studiet begrenset i størrelse, slik at vi kan følge studentene tettere opp, og bygge et tettere studentmiljø. Dette har vist seg å være en god oppskrift for å uteksaminere gode kandidater fra bachelorstudiet, sier Bubalo.

– Ivaretar behov for bredde

I følge Bubalo skal studieplanen for master i rettsvitenskap følge den vanlige strukturen på masternivå i rettsvitenskap.

– Vi legger oss tett opp mot strukturen til UiB og UiO i de siste to årene, med emner som sivil- og straffeprosess, strafferett og formuerett, sier hun.

– Studiet ivaretar dermed behov for bredde og sikrer at kandidatene kan fungere som advokater, dommere og politijurister. Valgemnene som skal tilbys, gir samtidig faglig fordypning i området forretningsjus med emner som for eksempel skatterett, selskapsrett og internasjonale kommersielle kontrakter. En slik dybdeorientert kunnskap og evne til å sette seg inn i problemstillinger på ett område har stor overføringsverdi også på andre juridiske fagområder, sier hun.

– Muligheter for utveksling

– Bubalo forteller også at det blir mulighet for utveksling ved ett av UiS partneruniversiteter.

– Vi håper at Kunnskapsdepartementet vil tildele oss flere studieplasser, slik at vi kan bygge dette studiet ytterligere opp, sier Lana Bubalo på Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger som har søkt NOKUT om akkreditering for det nye masterstudiet i rettsvitenskap. (Foto: UiS)

– Vi ønsker å tilby varierte undervisnings- og vurderingsformer, samt tilby internship og prosedyrekonkurranse som egne valgfag. Vi skal involvere flere praktikere fra arbeidslivet i alle våre emner, samt internasjonale gjesteforelesere. Særlig vil vi satse på utvikling av såkalte «soft skills» hos våre studenter, med samarbeidsevner, presentasjons- og kommunikasjonsferdigheter og forhandlingsevner, slik at de er bedre rustet til utfordringene i arbeidslivet.

Har på plass samarbeidsavtaler

– Vi skal også tilby noen valgemner på engelsk for å ivareta internasjonale aspekter i studiet og sørge for at studentene tilegner seg engelsk fagterminologi, sier Bubalo. Hun forteller at UiS har på plass samarbeidsavtaler med offentlige institusjoner, advokatkontorer i regionen og frivillige organisasjoner som alle ønsker å bidra til å tilby til et masterstudium av høy kvalitet.

– Ettersom treårig bachelorutdanningen i rettsvitenskap er opp-taksgrunnlag, og denne tilbys også ved andre institusjoner i Norge som Universitetet i Agder, Universitetet i Sørøst-Mprge og Høgkolen i Innlandet, er alle studentene velkommen til å søke, sier Bubalo.

UiA satser på studie med tydelig internasjonal profil

Universitetet i Agder (UiA) er også blant utdanningsinstitusjonene som vil kunne uteksaminere ferdig utdannede jurister. Stadig mer komplekse regelverk, med økt innslag av EØS- og EU-regler har gjort at UiA vil gi sin masterstudie i rettsvitenskap en tydelig internasjonal profil.

Tore Letvik

Universitetsdirektør Seunn Smith-Tønnessen forteller at UiA satser på å etablere 40 studieplasser på master i rettsvitenskap.

– Kan velge spesialemner

– Vi ønsker å tilby en 2-årig mastergrad hvor studentene søker etter å ha fullført bachelor i rettsvitenskap eller

tilsvarende utdanning. Masterstudiet vil ha en tydelig internasjonal profil, hvor studentene kan velge mellom blant annet ulike spesialemner med internasjonale dimensjoner. Behovet for jurister synes å øke som følge av at reglene blir stadig mer komplekse i både privat og offentlig sektor, ikke minst på grunn av internasjonale forhold som for eksempel EU/EØS-regelverk og økt fokus på menneskerettigheter. Store deler av politikkutviklingen vil skje på områder som er omfattet av EØS-avtalen, for eksempel i miljøpolitikken, sier Smith-Tønnessen.

– Universitetsdirektøren mener også at sitt universitet er godt egnet til å sikre et internasjonalt tilsnitt i undervisningen.

– UiAs kompetanse er godt tilpasset en slik internasjonal profil. Master i rettsvitenskap ved Handelshøyskolen vil imidlertid bli utformet i tråd med studiets tradisjonelle oppbygning, struktur og generelle innhold. Dette innebærer at vi også vil tilby strafferett, prosess og formuerett som obligatoriske fag. Videre vil

det være et obligatorisk emne i etikk og metode hvor særlige etiske problemstillinger knyttet til de ulike juristrollene, vil vies stor oppmerksomhet, sier Smith-Tønnessen.

– Hvor mange slike studieplasser vil dere tilby?

UiA har i dag 70 studieplasser på bachelor i rettsvitenskap. Vi jobber for å få 40 studieplasser på master i rettsvitenskap.

– Satser dere på å få studenter fra hele landet, eller er det et ønske om å rekruttere jusstudenter først og fremst lokalt fra landsdelen?

– Ved Universitetet i Agder er i dag om lag halvparten av våre studenter fra regionen, og halvparten utenfra regionen. Vi ser for oss en tilsvarende geografisk rekruttering til dette studietilbudet.

– Har du mer konkret info rundt praktiske ordninger knyttet til studiet? Muligheter for studenthybler, hvordan studiet vil bli gjennomført i praksis, om UiA vil se hen til UiT, UiO og UiB med tanke på å få studieopplegget og studiehverdagen til å bli så likt som mulig det de tre eta-

UiA har i dag 70 studieplasser på bachelor i rettsvitenskap. Vi jobber for å få 40 studieplasser på master i rettsvitenskap, forteller universitetsdirektør ved Universitetet i Agder, Seunn Smith-Tønnessen. (Foto: UiA)

blerte har å tilby? Eller vil det bli noe annerledes?

– Studenter ved UiA har et bredt tilbud av tjenester og gjennom Studentsamskipnaden i Agder. På Campus Kristiansand, der studiet etableres, har SiA nylig åpnet stu-

dentsenteret som blant annet inneholder legekontor, tannleger og SiAs studenthelsetilbud. Studentene ved UiA har tilgang på studenthybler gjennom samskipnaden og det er etablert leiemarked privat i byen. Tilbakemeldingen fra studentene er

at Kristiansand er en god by å være student i. Vi planlegger å tilby i hovedsak fysisk undervisning i form av forelesninger, seminarer og oppgaveløsning sier Smith-Tønnessen.

De tre nye søkerne

skal nå vurderes av NOKUT

Alle krav må
være oppfylt for
å kunne få
akkreditering

De tre utdanningsinstitusjonene som søkte akkreditering for å etablere masterstudier i rettsvitenskap innen søknadfristen 15. oktober får, i tiden som kommer, sine søknader grundig vurdert av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).

 Tore Letvik

– Kunnskapsdepartementets og NOKUTs krav til akkreditering av studier på masternivå er i utgangspunktet høye. Kravene må tilpasses til det konkrete faget, og vi bruker sakkyndige komiteer i vurderingen av om kravene er oppfylt. Alle krav må være oppfylt for å kunne få akkreditering, sier tilsynsdirektør i NOKUT Øystein Lund.

Oppnevner sakkyndige

Lund forteller at søknadene om akkreditering av master i rettsvitenskap vil følge en ordinær akkrediteringsprosess.

– Det vil si at NOKUT vil oppnevne sakkyndige til faglig vurdering av søknadene opp mot kravene til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i studietilsynsforskriften og studiekvalitetsforskriften, sier Lund til Juristen.

Får adgang til å kommentere rapport

Lund forteller at de sakkyndige samler sine vurderinger i en rapport som sendes til institusjon for en kommentar.

– De sakkyndige får institusjonenes kommentarer og avgir så en tilleggsvurdering. Basert på de sakkyndiges anbefaling og NOKUTs vurdering av vilkårene for akkreditering fatter NOKUT vedtak. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet, sier Lund.

NOKUT er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT

- Skal sikre og fremme kvalitet i utdanning ved å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge.
- Arbeidet skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent utenlandsk utdanning. I sitt arbeid skal NOKUT bistå utdanningsinstitusjonene i utviklingsarbeidet deres og stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.
- NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og nærmere spesifisert i forskrifter.

Tilsynsdirektør Øystein Lund.
(Foto: Kristian Bergh, NOKUT)

– Når man først har gått inn for å endre gradsforskriften savner jeg en nærmere utredning. Hva er behovet?

Hvordan skal de tre juridiske fakultetene håndtere konkurranse fra nye masterutdanninger? Og hva er det viktigste de ferske juristene står igjen med etter endt utdanning? Vi tok en prat med dekanene for utdanning og studier ved UiT, UiB og UiO.

 Tuva Bønke Grønning

Kristine Helen Korsnes,
prodekan utdanning UiT.
(Foto: UiT)

BI, Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger har alle søkt NOKUT om godkjenning for å starte opp masterutdanning i rettsvitenskap. Ingen av studiedekanene ved de tre juridiske fakultetene er udelte kritiske til flere jusutdanninger, men noen av dem er bekymret for at rettsvitenskapmiljøet i Norge ikke er stort nok, og at ressursene blir smurt for tynt utover.

– Vi har allerede ansatte som er blitt kontaktet om muligheter for å jobbe andre steder, forteller Kristine Helen Korsnes, prodekan for utdanning ved juridisk fakultet på Universitetet i Tromsø.

– Nå er dette med endringen av gradsforskriften helt nytt, og jeg føler ikke for å male svarteper på veggen. Når det er sagt, så er det elementer ved selve prosessen som bekymrer meg, sier hun.

Korsnes tror den største utfordringen ved flere masterutdanninger i landet er en mulig «knapphet på hoder, og at fagmiljøet smøres for tynt utover».

– På den andre siden har vi en garantist i NOKUT som skal gjøre grundige vurderinger av de som søker kan tilby et godt nok studie. Vi må stole på at NOKUT gjør gode og grundige vurderinger. Men min bekymring er altså utarming av fagmiljøene.

Visedekan for undervisning ved juridisk fakultet på UiB, Halvard Haukeland Fredriksen, deler kollegien i Tromsøs bekymring.

– Vi er selvfølgelig litt bekymret for økt konkurranse om lærerkreftene. Vi har allerede rekrutteringsutfordringer, fordi det er bedre betalte jobber andre steder, og vi ser for oss at denne utfordringen kan bli større. Men vi må bare ta det når det kommer, sier han.

Fredriksen forteller at de ved fakultetet følger med, men er noe avventende med tanke på de mulige nye masterutdanningene i rettsvitenskap.

– Vi har jo ikke noe råderett over dette. De aktuelle universitetene må

først søke og så får vi se hvordan det går. Vi er selvfølgelig litt spent på hva de ser for seg med tanke på spesialisering og faglig innretning, men det er jo ikke noe vi får gjort noe med.

Ved Universitetet i Oslo påpeker også studiedekan Tarjei Bekkedal at de kontinuerlig jobber med studiet.

Han har ikke sett de nye studie tilbudene ennå, og de vil ikke påvirke retningen i arbeidet med videreutvikling av jusstudiet i Oslo.

Vi er selvfølgelig litt
bekymret for økt
konkurranse om
lærerkreftene

Endringer i Bergen

Fredriksen ved UiB sier at de ikke har forholdt seg til de potensielle nye masterstudiene, ettersom de foreløpig ikke vet så mye om når de vil komme på banen og hvordan de kommer til å se ut.

– Men vi bruker tiden på kontinuerlig kvalitetsarbeid med vårt eget studie, og holder nå på med en liten reform, forteller han.

Endringene innebærer blant annet at fakultetet har åpnet opp for utveksling tidligere i studiet, mer valgfrihet på tredje studieår og obligatoriske engelske valgemenner.

– Disse endringene har ikke noe med gradsforskriften å gjøre, men er ting vi har jobbet med i lengre tid, helt tilbake til da diskusjonen gikk om å dele studiet i bachelor og master, sier Fredriksen.

Han forteller videre at de viderefører «Bergensmodellen» med undervisning i arbeidsgrupper, storgrupper, tett oppfølging av studentene og mye skrive trening.

Tanken bak å sende studentene ut på utveksling tidligere er at de

skal få internasjonale impulser tidligere i utdanningen som de tar med seg tilbake til fakultetet.

– Vi har en tanke om at de både kan berike sine medstudenter med de perspektivene de har med seg, og at de kan bruke dette selv i fordypningsfagene de skal ha mot slutten av studiet. Slik det er nå drar mange på utveksling på siste studieår og kommer derfor ikke tilbake til fakultetet, sier Fredriksen.

Endringene innebærer også en styrking av internasjonaliseringen gjennom hele studiet med mer engelsk, både rettskildemateriale og skriveing.

– Etter NAV-saken ser vi at EØS-dimensjonen må innarbeides bedre. Der har vi en klar oppfatning av at det må gjøres i alle relevante fag. Det hjelper ikke å lage et stort EØS-fag et sted i studiet, EØS-retten må med i alle fagene hvor det hører hjemme, sier han.

– NAV-saken viste at trykderettssjuristene og påtalejuristene ikke hadde EU-rett i blodet. Det hadde ikke nødvendigvis hjulpet om de hadde hatt flere studiepoeng i alminnelig EU-rett. Det som kunne hjulpet var om EU-rett hadde vært bedre integrert i forvaltningsrett og strafferett, og det er en slik integrering vi vil få til gjennom hele studiet.

Savner utredning

Ved Universitetet i Tromsø er Kristine Helen Korsnes opptatt av at man har lite kunnskap om hvor mange og hva slags type jurister samfunnet har behov for i fremtiden.

– Når man først har gått inn for å endre gradsforskriften så savner jeg en nærmere utredning. Hva er behovet for flere jurister? Og hvis behovet er så stort, hvilke jurister er det behov for? Er det generalisten? Knytter mangel på jurister seg til noen områder med spisskompetanse? spør hun.

Korsnes trekker frem at det før det ble bestemt å tilføre 400 nye medisinstudieplasser ble gjort en vurdering av hvor mange leger det er behov for at Norge utdanner selv

Tarjei Bekkedal, studiedekan UiO. (Foto: Eva Dobos / UiO)

og hvilke behov utdanningsinstitusjonene har for å få det til.

– Jeg synes egentlig det er underlig at man åpner opp uten å ha gjort en slik utredning. Når det gjelder juristutdanningen har det ikke blitt gjort slike grundigere vurderinger. Det har nærmest bare vært meningsutvekslinger i media og jurister som har hatt ulike meninger.

Korsnes understreker at hun ikke kritiserer studiestedene som søker om å tilby master i rettsvitenskap.

– Men en utredning kunne gitt oss en retning. Jeg savner at man faktisk undersøker status quo. Jeg tror det ville gi et riktigere bilde av behovet for flere masterstudier, og at et slikt utgangspunkt kunne bidratt til å gi retning for arbeidet med å utvikle kvaliteten på studiene, og sikre samsvare mellom antall studenter og arbeidsmarkedets behov for nyutdannede jurister, sier hun.

– Et annet viktig element er finansieringen. Vi jobber kontinuerlig med å forbedre og utvikle studiet ut fra samfunnsoppdraget vi har, men det koster penger. Vi får bekymringsverdig lite per student med tanke på den viktige rollen jurister har i samfunnet. Jeg er engstelig for at sjansen til å få opp grunnfinansieringen blir mindre med flere tilbydere.

Generalistutdanning

Halvard Haukeland Fredriksen i Bergen sier han opplever at dagens tre masterutdanninger ikke er så veldig forskjellige, og understreker at de tre også samarbeider godt.

– Vi er naturligvis spent på de nye masterutdanningene ettersom de tre etablerte er ganske like, sier han.

Fredriksen er opptatt av at de nyutdannede juristene fra UiB skal sitte igjen med gode ferdigheter i

juridisk problemløsning og evnen til å løse nye ukjente problemer gjennom systematiske kildesøk og selvstendig

Ved UiO peker Tarjei Bekkedal på økt grad av samarbeid, økt grad av muntlighet og økt grad av digitale ferdigheter som tre viktige stikkord.

– Det viktigste de ferdigutdannede skal kunne er fortsatt juridisk metode – det vil alltid være juridisk metode, sier han.

– Ferdigheter innenfor metode og rettsanvendelse, samt kritisk sans, vil alltid være det viktigste, men så har du andre ferdigheter som du kan oppnå samtidig som du lærer de grunnleggende tingene, og som også kan gjøre deg bedre i de grunnleggende tingene.

UiB holder fast på at jusstudiet i Bergen skal være en generalistutdanning med fokus på de store sentrale fagene, men at det også skal være rom

for spesialisering i form av valgemner og mer valgfrihet i siste studieår.

– Det er nokså bred enighet på fakultetet om at vi har funnet en rimelig balanse mellom fellesemner og spesialisering.

– I den grad det er snakk om konkurranse fra nye masterutdanninger tenker vi at vårt konkurransefortrinn er at vi er et stort juridisk fakultet som dekker mye. Vi er et breddefakultet som skal utdanne generalister som skal kunne gå ut herfra og løse alle juridiske utfordringer de kan tenkes å støte på, sier Halvard Haukeland Fredriksen.

Bekkedal forteller at det heller ikke er noen diskusjon om å endre på antallet valgfag og antallet obligatoriske emner ved UiO.

– Hvis man diskuterer dette med spesialisering så må man være konkret. Det handler om sammensetningen mellom obligatoriske fag og valgfag under studiet. Fordelingen mellom valgfag og obligatoriske fag hos oss ligger fast.

Korsnes ved UiT mener også jusutdanninga som en generalistutdanning fremdeles er det riktige og den veien universitetene bør fortsette å gå.

– Det henger litt sammen med hvordan vi kan ruste jusutdanninga best mulig for å ivareta behovene i samfunnet fremover. Vi trenger at kandidatene har slike kunnskaper og ferdigheter at de kan være med på å forme samfunnet utfra hva samfunnet trenger, sier hun.

– Utviklingen har jo aldri gått så fort som nå. Det gjør at det er mye vanskeligere å se frem og si hva som er behovet, men det vi vet, det forskning viser uavhengig av fagfelt, er at en verden i rask endring krever høy kompetanse.

En kritisk tenker

Korsnes er opptatt av at studentene skal få trening i å jobbe på nye og forskjellige måter, så de vil være mest mulig tilpasningsdyktige og vant til å jobbe utfra et kreativt ståsted når de kommer ut i en

arbeidshverdag og en virkelighet hvor ting endrer seg raskt.

– Og så er det viktig at de vi utdanner er i stand til å kunne løse fremtidens utfordringer på tvers av fag og kanskje disipliner. Det krever at de har en evne til å nyttiggjøre seg av andre sine kunnskaper og ferdigheter, og det stiller krav om at vi lærer studentene våre å kunne samarbeide, sier hun, og fortsetter:

– Og dette med å være en kritisk tenker er viktig. Studentene må evne å stille spørsmål ved det bestående og lete etter nye løsninger. De skal kunne koble sammen ulike kunnskap og erfaring. Å lære det å gå mer i dybden på enkeltemner må være en del av det.

Hun mener også at spesialisering ikke kan løsrives fra resten.

– Jeg vil si at studiet allerede i dag balanserer behovet for generalister kontra det å evne å gå inn i ting med større dybde, sier hun.

Dette gjenspeiles blant annet i valgemnene studentene må gjennomføre, og masteravhandlingen alle må skrive.

– At jeg mener en generalistutdanning er det beste henger også sammen med fokuset på livslang læring. Vi har ikke lenger den samme tanken om at man er ferdigutdannet når du står med en master i hånda som 24- eller 25-åring. Det er i større grad forventet at man selv oppsøker og tilegner seg kompetanse og at arbeidsgiver også må tilrettelegge for at arbeidstakerne kan gå mer i dybden i løpet av det lange arbeidslivet.

Digitalisering og internasjonalisering

I Tromsø reflekterer valgfagporteføljen til en viss grad fakultetets satsningsområder, og mange av studentene velger å fordype seg i hav og miljø og urfolksrett.

Korsnes forteller at de også har et internasjonalt fokus, og at de er opptatt av at det skal være mulig for studentene i Tromsø og for utvekslingsstudenter som kommer dit å

gjennomføre et helt studieår med internasjonale fag som går på engelsk.

– Et av de siste spesialfagene vi opprettet var et fag i Data Protection Law som startet våren 2021. Vi startet også nettopp faget International Criminal Law, Atrocity crimes and Transitional Justice, som begge har vært veldig populære. Om det er fordi de treffer i tida, fordi de har et internasjonalt perspektiv eller om det også handler om datavinklinga

Halvard Haukeland Fredriksen,
visedekan for utdanning UiB.
(Foto: Kim E. Andreassen / UiB)

er vanskelig å si. Men vi ser generelt et større fokus på koblinga mellom jus og digitalisering.

I Bergen har de sett at mange av de engelskspråklige emnene er veldig populære nå, men Fredriksen er usikker på om det skyldes at mange studenter som er interessert i det internasjonale ikke har fått reist på utveksling under pandemien.

– Vi har også et nytt valgemne i GDPR som har blitt veldig popu-

lært. Bergen har dessuten alltid vært veldig solide på politi og påtalerett, og det ser vi at mange er interessert i.

I Oslo forteller Tarjei Bekkedal at de for tiden holder på å vurdere valgfagsporteføljen.

– Vi har 50 emner, og ser på hvordan porteføljen skal settes sammen hvert fjerde år. Blant fagene som lenge har vært populære og som stadig flere ønsker er blant

annet arbeidsrett og helserett, forteller han.

Fra høsten 2022 vil de også starte opp videreutdanning innen helserett, arbeidsrett og velferdsstat med 96 studieplasser for ikke-jurister.

– Så vil vi dra i gang etterutdanning for jurister ved neste korsvei. Det er noe vi jobber målrettet med.

Professor gleder seg over flere studiesteder og ønsker økt spesialisering for jurister

– Har du en problematisk øyebetennelse så går du til øyespesialist, og ikke til en allmennpraktiker, for å få best mulig hjelp. Slik må det naturligvis også være innen jussen. Tiden for å tro at alt kan løses ved å utdanne generalister er for lengst passé.

 Tore Letvik

Jusprofessor Asbjørn Strandbakken er ikke nådig i sin beskrivelse av dagens studietilbud til jurister in spe.

– I dag utdanner vi jurister til fortiden, ikke for fremtiden, sier jusprofessoren som omfavner det som nå er i ferd med å utspille seg på den juridiske utdanningsarenaen her til lands.

Han mener en økning i antall studiesteder som skal tilby fullverdige masterstudier i rettsvitenskap med økte muligheter for de som vil spise juskompetansen inn mot spesialiserte områder som eøs-rett og forretningsjus, er etterlenget og mer enn kjærkomment.

– Vi må ha mer av dette. Det er synd å si, men etter min mening så vil alt annet enn de segmenterte, lite fremadrettede tre studieinstitusjonene som tilbyr mas-

ter i rettsvitenskap i dag representere et potensiale for store fremskritt med tanke på å utdanne de juristene vi har behov for i fremtiden, sier Strandbakken til Juristen.

Samfunnet må definere

Strandbakken, som er professor i rettsvitenskap og tidligere dekan og utdanningsdekan ved Det juridiske fakultetet ved Universitetet i Bergen, har gjennom mange år vært kjent som åpen og frittalende i sitt syn på at utdanningen av jurister i Norge må fornye seg. Flere ganger har han tatt til orde for at nytenkning innen jusutdanningen er nødvendig for å holde tritt med både den internasjonale rettsutviklingen, EØS-retten, men også en rivende utvikling innen næringslivet i Norge, med økende behov for spesialisert juridisk kompetanse innen næringsliv- og forretningsjus.

Han peker også på behov for spesialisering innen jus på andre områder som angår folk flest, som innen helserett og barnerett.

For mer enn fem år siden, i en artikkel i Lov og Rett i 2016 med tittelen «Møter dagens juristutdanning morgendagens krav?», trakk Strandbakken opp de store linjene, og skrev følgende:

«Utdanningsinstitusjonene har ansvar for å gi studentene en kompetanse de kan nyttig gjøre i arbeidsmarkedet. Institusjonene må derfor vurdere hvilke kvalifikasjoner de ferdige kandidater bør ha, og hvorfor de bør ha nettopp disse kvalifikasjoner. Slike vurderinger må knyttes til hva man mener arbeidsmarkedet vil etter-

spørre, og hvilke utviklingstendenser som fremstår som mer eller mindre sannsynlige.

Hvis man antar at arbeidsmarkedet vil være uforandret om 10 år, er det neppe noen grunn til å foreta noen endringer av utdanninger som leverer det markedet per i dag etter spør. Men dersom man legger til grunn at det vil skje endringer, bør helst utdanningsinstitusjonen ligge i forkant, og i hvert fall ikke i etterkant av utviklingen. Studenter som begynner på studiet i dag, skal virke i 40–50 år. I et slikt perspektiv blir også en tidshorisont på 10 år kort», skrev Strandbakken.

– Bør stille krav

Han har ved tidligere anledninger nærmest bannet i kirka i det han har gjort klart at han mener Staten bør ta mer styring over utdanningsinstitusjoner, deriblant de som tilbyr jusutdanning.

Vi spør ham om dette ikke vil rukke ved universitetenes akademiske frihet.

– Er det behov for at sentrale myndigheter må ta mer styring over jusutdanningen i Norge, eller er det nødvendig at universitetene i stor grad har frihet til å selv velge hva de skal tilby?

– Jeg mener svaret er opplagt. Det er faktisk staten som betaler for dette, og hvis man bestiller og betaler for en vare så bør man kunne stille krav. At utdanningsinstitusjoner vil ha friheten til å velge har ikke noe med akademisk frihet å gjøre i det hele tatt. Det er samfunnet rundt oss som må definere hva vi har behov for, sier Strandbakken.

Tradisjonelle holdninger

Strandbakken har hatt en rekke sentrale verv, blant annet sekretær for Straffelovrådet (1992–1996), leder for kriminalitetsofferfondsutvalget (1996–1997) og leder for DNA-løvetvalget (2004–2005).

Han var også medlem av det uavhengige granskingsutvalget som ble oppnevnt for å granske EØS-og

Foto: UiB

NAV-skandalen. Gruppen leverte i 2020 en NOU 2020:9, hvor Strandbakken i lys av skandalen leverte en ramsalt kritikk av jusutdanningen her i landet når det gjelder EØS-rett.

I tillegg til utvalgets vurderinger ga han merknader om juristutdanningen i lys av EØS-skandalen og skrev følgende:

«Denne saken har avdekket en grov, kollektiv faglig svikt hos alle involverte jurister. Jurister på alle nivå – departementet, forvaltningen, dommere, advokater og ansatte i påtalemyndigheten – har oversett betydningen av EØS-retten. Heller

ikke ansatte på universitetene har i tilstrekkelig grad koblet sammen EØS-retten med øvrig norsk rett.

Det er de tre juridiske fakultet i Norge som utdanner jurister. Når en så grov faglig svikt har skjedd, og kunne vedvare over tid, er det all grunn til også å reise spørsmål om universitetenes ansvar som leverandør av undervisning og forskning», skrev Strandbakken.

Han pekte på at det de siste 50 årene har skjedd markante endringer i samfunnet som også har påvirket arbeidshverdagen til jurister.

«Omfanget av rettskilder har økt betraktelig, det har vært en sterk

Ola Borten Moe, Forsknings- og høyere utdanningsminister, har overtatt det øverste ansvaret for sektoren for høyere utdanning etter Henrik Asheim.

rettsliggjøring av samfunnet og det har funnet sted en sterk fagspesialisering. Det har samtidig skjedd endringer i jusstudiet med vekt på andre undervisningsformer og økt bruk av digitale verktøy i så vel undervisning som kildesøk. De grunnleggende strukturer i studiet er imidlertid i liten grad endret. Utdanningen preges fortsatt av en generalisttenkning som etter dette medlemmets syn i liten grad avspeiler samfunnets behov for spesialister.

Utdanningsinstitusjonene har vist liten vilje til å foreta grunnleggende reformer som på en bedre måte kan møte samfunnets behov. Dette har nok flere grunner, men det er vanskelig å komme utenom at juristers tradisjonelle konservative holdninger også er en relevant faktor», skrev Strandbakken blant annet.

Foreslo fordypningsmastere

I sin kommentar i utvalgets NOU 2020:9 kom Strandbakken også med forslag til endringer:

«For å sikre at jurister til enhver tid har den nødvendige kompetanse, er det etter dette medlemmets syn behov for en rammeplan for juristutdanningen. Det er ikke noe behov for en detaljert plan for alle fem årene, men noen kjernefag bør kunne identifiseres. Ut over basisfag, må institusjonene selv bestemme hvilken profil de ønsker å tilby på studiet.

I 2008 foreslo NOKUT at de juridiske fakultetene burde dele studiet i et bachelor- og et masterstudium. I konservative jusskretser har slike tanker hatt dårlig gjenklang. En deling av studiet kunne medføre at man fikk ulike fordypningsmastere. Man ville forlatt tanken om at alle jurister hadde samme kunnskap. Det man har felles, er definert i rammeplanen om kjernefag. Fordypningsmastere ville gitt mulighet til langt bedre studier i avanserte rettslige resonnement med dypere rettskildeforståelse. I sum ville den enkelte jurist hatt et høyere faglig nivå om enn på et smalere område.

Har man først trent opp evnen til dypere rettskildeforståelse og evne til å utføre avanserte analyser på et område, vil dette kunne overføres til andre rettsområder», skrev Strandbakken.

Når flere utdanningsinstitusjoner melder at de søker NOKUT om akkreditering til å få etablere studieplasser for master i rettsvitenskap, og at det blant disse vil være anledning til å spesialisere seg, blant annet innen forretningsjus, mener Strandbakken at utdanningsløpet innen juss er på rett vei.

– Jeg håper det blir enda flere og enda bedre mulighet til å spesialisere seg under jusutdanningen. Konkurranse på dette området vil fremme kvalitet, og gjøre at dagens etablerte jusutdanningsinstitusjoner får noe å strekke seg etter, sier Strandbakken.

EPSI 2021:
**Fornøyde
kunder**

Derfor er medlemmene fornøyde med bankavtalen

Handelsbanken er Norges enkleste bank å komme i kontakt med, og har dessuten kortest svartid av alle. Det slår den store tilfredshetsmålingen EPSI 2021 fast. I tillegg er Handelsbanken best på rådgivning av de nasjonale bankene.

– Gjennom Juristforbundets bankavtale får jeg blant markedets beste banktilbud i Handelsbanken. Jeg har en personlig rådgiver som er rask til å svare, imøtekommende og profesjonell – og som kommer med forslag til løsninger og ordninger. Det betyr mye, og er med på styrke den personlige relasjonen til banken, sier Svein Chr. Mikkell Hammerstrøm.

Les mer her
handelsbanken.no/medlemshistorier

Mauruds medstudenter ville valgt hårklipp fremfor juss

Om han fikk gratis stuss av hårlokkene sier historien intet om. Men muligheten kan ha vært til stede for Jørn S. Maurud. Da Norges nåværende riksadvokat studerte jus hadde han nemlig medstudenter med mer sans for hårklipp enn for juss.

 Tore Letvik

Maurud forteller at han ikke har noe studieminne som peker seg ut som hans «beste», men derimot at studietiden var full av inntrykk og opplevelser, på godt og vondt.

– Jeg husker egentlig best noe av det verste; den store mengden jusstudenter og morgenkøene for å sikre seg en lesesalsplass enten i Midtbygningen på universitetet eller i lokalene fakultetet leide hos Oslo Handelsstands forening. Jeg minnes også oppstartsforelesningen for nye studenter i Gamle Festsal.

– Salen var fylt til voldsom trengsel, jeg kjente ikke noen der, og dekanus på juridisk fakultet startet med å si «velkommen hit, to tredjedeler av dere kommer aldri til å fullføre dette studiet», sier Maurud, som reflekterer videre over dekanus sin noe dystre velkomsthilsen.

Dette hadde han antageligvis rett i, for jusstudiet var den gang et åpent studium som tiltrakk seg svært mange som ikke hadde kommet inn på de studiestedene de egentlig ønsket.

– Jeg traff for eksempel to jenter på ett av seminarene som kunne fortelle at de hadde begynt på juss fordi de ikke hadde kommet inn på frisørlinjen på yrkesskolen. Om det ble jurister av dem til slutt, vet jeg ikke. Jeg så dem i hvert fall aldri igjen, sier Maurud som går til sjøretten når de gode minnene skal nevnes.

– Mine beste minner har jeg fra tiden som vit.ass. ved Nordisk institutt for Sjørett. Der hadde jeg utrolig mye moro. Faglig spennende var det også, i hvert fall så lenge det varte.

Overlatt til seg selv

– Hva er det viktigste du lærte?

– Jeg tror det viktigste jeg lærte i studietiden var god studieteknikk, selvdisiplin og konsentrasjonsevne. Jeg vet ikke helt hvordan studiet foregår i dag, men i min tid var studentene i veldig stor grad overlatt til seg selv på lesesalene. Det var tidvis innmari kjedelig, og med alle tilbudene om adspredelse i umiddelbar nærhet på Karl Johans gate gjaldt det å stå imot alle fristelsene til finne på noe annet enn å pugge på lesesalen.

Når vi spør Maurud om hva han skulle ønske at han lærte under jusstudiet peker Maurud på en kunnskap av mer praktisk art.

Nåværende riksadvokat Jørn S. Maurud i godt driv bortover Karl Johans gate i Oslo, en gang på midten av 80-tallet. – Mine beste minner har jeg fra tiden som vit.ass. ved Nordisk institutt for Sjørett. Der hadde jeg utrolig mye moro, sier han. (Foto: Privat)

– Jeg skulle nok ønske at jeg hadde lært mer om virkeligheten der ute i «det praktiske rettsliv» før jeg havnet der selv. Jeg erfarte nemlig fort at en praktiker må arbeide veldig annerledes enn en student når det gjelder å tilegne seg nødvendig kunnskap for å gjøre jobben. I dag har de fleste studentene et tilbud om prak-

sisplass på en eller annen arbeidsplass, og det tror jeg er veldig nyttig.

Når vi ytrer et ønske om et mulig bilde fra den tiden da han var jusstudent tryller han frem et fotografi av en ung Maurud i godt driv bortover Karl Johans gate.

– Jeg var på denne tiden studentvit.ass og redaktør for tidsskriftet

Jussens Venner. Jeg syntes selv jeg så både travel og tøff ut på dette fotografiet, og da det ble tatt hadde jeg vært i redaksjonsmøte hos Universitetsforlaget og på vei tilbake til kontorplassen min på Sjøretten, sier Maurud.

Etterutdanning og kurs

– Læring kan ikke stoppe etter eksamen

Juristenes Utdanningssenter ser et stort behov for etterutdanning og kompetansepåfyll – og for digital tilpasning. Koronapandemien har revolusjonert kurssenteret som har måttet snu seg rundt på rekordtid.

 Ole-Martin Gangnes

Juristenes Utdanningssenter (JUS) er juristenes egen organisasjon for etterutdanning og juridisk kompetanseutvikling. Utdanningssenteret ble etablert i 1992 som en ideell organisasjon – med Juristforbundet og Advokatforeningen som medlemmer. JUS har fagutvalg innen de fleste rettsområder og arrangerer om lag 180 kurs i året med rundt 20.000 påmeldinger.

– Livslang læring er et interessant begrep – dette med å skape rom for en sammenhengende kontinuerlig læring gjennom livet. Det behovet stopper ikke etter eksamen, fordi kompetanse og utvikling er viktig for karrieren. Det handler også om rolleutøvelsen – altså hvordan man håndterer jobben sin godt, sier Torbjørn Buer, direktør i JUS.

– Vi vet at juss er ferskvare. Dessuten har vi fått økt kompleksitet innen jussen, blant annet på grunn av internasjonalisering. Ett stikkord er EU/EØS-rett, der vi

har sett eksempler på hvor galt det kan gå når kompetansen ikke har blitt fornyet og oppdatert.

JUS-direktøren ser et tydelig behov for etterutdanning og kurs der ute. Alt fra bedrifter som ønsker å tilby dette til sine ansatte, til enkeltstående jurister og advokater som investerer i egen kompetanse og markedsverdi.

– Juristforbundets medlemmer forteller at tilbudet fra Juristenes Utdanningssenter er viktig for dem. I tillegg kommer andre tilbud om kurs og kompetanseheving. Men tilgangen bør bli enda bedre. Det er en stor gruppe jurister som ikke kurses eller holdes oppdatert. Vi ønsker å nå flere, og vårt digitale kurstilbud bidrar sterkt til dette.

Digitale muligheter

Naturlig nok har det skjedd store endringer under koronapandemien for utdanningssenteret – kursene har i langt større grad blitt digitalisert og kan følges på skjerm fra hvor som helst. Utdanningssenterets abonnement JUS Digital gir nå tilgang til hele den digitale porteføljen, som for tiden består av mer enn 120 kurs.

– Det digitale gir mange enestående muligheter. Det etableres forumer og nettverksgrupper digitalt som gir god mulighet for aktiv læring. Dessuten er det en åpenbar fordel at man får kurset rett hjem uten å måtte reise. Vi er opptatt av å sette et minst mulig klimaavtrykk i JUS.

– Samtidig er det mange som ønsker fysiske møter, og mange av våre årlige kurs er viktige nettverksbyggere og oppleves som en fin måte å treffe fagfeller

“
Vi ønsker å nå flere,
og vårt digitale kurstilbud
bidrar sterkt til dette

på. Dette skal vi selvsagt fortsette med. JUS Digital og de fysiske møtene er de to bena vi står på nå, sier Buer.

Han forteller at det juridiske arbeidslivet har kursbehov på en rekke områder.

- Personvern, arbeidsrett, offentlige anskaffelser, compliance, mekling og mye annet. Vi er inne i 40 fagområder. Det etterspørres alt fra utdanninger og ajourføringskurs til innføringskurs og dagsaktuelle webinarer.

Utdanningscenteret har viktig rolle ved Advokatforeningens krav til obligatorisk etterutdanning for sine medlemmer. Medlemmer av Advokatforeningen er pålagt å gjennomføre 80 timer etterutdanning i løpet av en fem-års periode. Men også andre jurister bruker JUS.

- Hvem er deltakere hos dere?

- Den typiske deltaker hos oss vil holde seg oppdatert eller ønsker spisskompetanse innen sitt fagfelt. Mange ønsker å tilegne seg ny kunnskap – enten innen et spesifikt tema eller på et helt nytt rettsområde. I alder er gruppen 35 – 45 er størst, men vi ser at aldersgruppen 55 – 65 har økt digitalt. Det forteller oss at vi må tilpasse oss hele tiden og levere på det som etterspørres.

Ansattes kompetanse

At også jurister over 50 ønsker kompetansepåfyll bekreftes i en undersøkelse fra 2019 – laget av NIFU på oppdrag fra Akademikerne og Senter for seniorpolitikk. Respondentene var blant annet medlemmer av Juristforbundet. Undersøkelsen viste at eldre arbeidstakere ønsker kompetansepåfyll, men mange opplever at

Torbjørn Buer. (Foto: JUS)

det ikke er tid til dette i en travel arbeidshverdag.

- Her må arbeidsgivere som er opptatt av de ansattes kompetanse våkne, sa leder i Akademikerne, Kari Sollien, den gang.

I rapporten fra 2019 sa to av tre ansatte at deres arbeidsplass manglet planer for kompetanseutvikling, eller at de ikke kjente til om det fantes slike planer.

Under 40 prosent av de spurte mente arbeidsgiver tilrettela godt for kompetanseheving. Det mest brukte kompetansehevingstiltaket

var eksterne kurs, men bare 56 prosent av arbeidsplassene tilbød dette, ifølge Akademikerne undersøkelse.

Sverre Bromander, leder av Juristforbundet – Stat, har tidligere sagt til Juristen at det i offentlig sektor trengs langt mer forståelse for verdien av etter- og videreutdanning.

- Statlige arbeidsgivere ser i alt for stor grad på etter- og videreutdanning som en byrde. Altfor mange har en kortsiktig oppfatning om at etter- og videreutdanning primært betyr fravær eller bortfall av produksjon, sa Bromander.

Kan bli lovpålagt krav om etterutdanning for advokater

I krav til faglig dyktighet må det også ligge et krav om å holde seg oppdatert på rettsutviklingen, pekes det på i lovforslag.

 Ole-Martin Gangnes

I dag er det ikke et krav om etterutdanning for advokater, selv om Advokatforeningens medlemmer er underlagt en ordning som forutsetter 80 timers etterutdanning over en femårsperiode.

I forslaget til ny advokatlov, som skal behandles i Stortinget, foreslår Justisdepartementet at kravet til advokaters faglige dyktighet skal tydeliggjøres i en egen bestemmelse i den nye loven.

«Departementet mener det er viktig å lovfeste dette prinsippet for å sikre at det rettsøkende publikum har nødvendig tillit til advokater og deres virksomhet. Dette er viktig både fordi klienter kan ha vanskeligheter med å vurdere eget behov for bistand, og fordi de fleste klienter vil ha vanskeligheter med å kvalitetssikre den juridiske bistanden som blir gitt», skriver departementet i lovforslaget.

I forslaget legges det vekt på at det i krav til faglig dyktighet også må ligge et krav om at advokaten må holde seg oppdatert på rettsutviklingen.

Disiplinærsak

Advokatlovutvalgets utredning, som lovforslaget bygger på, viser til at krav til etterutdanning stilles på andre sammenlignbare områder,

Illustrasjon: Colourbox.com

De fleste klienter vil ha vanskeligheter med å kvalitetssikre den juridiske bistanden som blir gitt

blant annet for revisorer, autoriserte regnskapsførere og helsepersonell.

Utvalget mente at manglende etterutdanning bør bli ansett som en ikke ubetydelig overtredelse av advokatregelverket, og at det bør åpnes disiplinærsak hvis kravet ikke etterleves over tid.

I høringsrunden for utredningen uttalte både Advokatforeningen, Juristforbundet og Juristenes utdanningssenter (JUS) seg positive til forslaget om etterutdanning.

Advokatforeningen sa seg enig med utvalget i at det er behov for å kunne ta i bruk virkemidler og reaksjoner for å sikre at et etterutdanningskrav etterleves.

JUS sa enig med utvalget i at manglende etterlevelse av kravet bør inngå som et moment ved vurderingen av om advokaten må anses uskikket i tilbakekallssaker.

Omfanget ikke utredet

I sitt lovforslag skriver departementet at det av hensyn til et vel-fungerende rettssystem og tillit til advokatstanden er viktig at advokater holder et høyt faglig nivå.

«Et felles etterutdanningskrav for advokater vil kunne bidra til at alle, uavhengig av medlemskap i Advokatforeningen, holder seg faglig oppdatert», heter det.

Men omfanget av eller innholdet i etterutdanningskravet er ikke utredet. Heller ikke hvem som bør administrere ordningen.

«Departementet foreslår på denne bakgrunn at det i forskrift gis regler om at advokater skal gjennomføre etterutdanning og om etterutdanningens innhold og gjennomføring. Dette vil sikre at forslaget blir hørt. I tillegg vil en regulering i forskrift gi nødvendig fleksibilitet til å justere regelverket i tråd med utviklingen i bransjen», heter det i forslaget.

– En fantastisk tid

Adele Matheson Mestad er direktør i Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM).

– Kan du fortelle om ditt beste studieminne?

– Oi, det er mange, og de fleste handler jo ikke om studier i det hele tatt, men om folka jeg møtte, og alt surret vi drev med. Vi var for eksempel vilt gode i det årlige rebusløpet og ulike varianter av utkleddingste-maer. Tiden i jusrevyen var også en høyde, i alle fall for oss som spilte i revyen (om publikum delte den oppfatningen er jeg mer usikker på.) Men hvis vi skal snakke om studier, så er nok de fineste minnene fra kol-lokviegruppen min. Jeg hadde sånn

flaks og fikk lære sammen med noen utrolig fine og smarte folk.

– Hva er det viktigste du lærte under jusstudiet?

– At man må tilnærme seg faget aktivt. Snakke. Skrive. Forklare andre, så man skjønner hva man ikke har skjönt. Og ikke minst, betydningen av god juridisk metode. Det er kanskje litt slitt, men jussen er et verktøy, et fantastisk et, og om man skjønner det verktøyet, da går det meste bra.

– Hva skulle du ønske du lærte?

– At man må nagle fast den tiden. Det er en fantastisk tid. Og ikke kaste bort for mye av den herlige nåtiden som studiene er, ved å bekymre seg for karakterer og fremtiden.

Adele Matheson Mestad i midten, sammen med medstudenter under det årlige rebusløpet.

– Lærte å skille mellom viktige og uviktige gjøremål

Å lære nytten av en strukturert hverdag er nyttig for en som liker å ha mange baller i luften, sier Cathrine Moksness, leder av Rettssenteret.

– Hva er ditt beste studieminne?

– Det må være avslutningen av studiet med seremonien i Aulaen. Fin markering av en viktig overgang i mitt liv, og en fantastisk følelse å være ferdig.

– Hva er det viktigste du lærte på studiet?

– Jeg liker å ha mange baller i luften, så det viktigste jeg lærte meg

var nytten av å ha en strukturert hverdag og det å skille mellom viktige og uviktige gjøremål.

– Hva skulle du ønske du hadde lært mer om?

– Studiet er veldig teoretisk lagt opp. Jeg skulle gjerne lært mer om hvordan det er å jobbe med klientsaker. Min erfaring fra Gatejuristen og Rettssenteret er at mange studenter gjerne vil jobbe frivillig, både for å hjelpe andre, men også for å få med seg viktige erfaringer som de kan ta med seg inn i yrkeslivet. Jeg tror dette er med på å gjøre dem til bedre jurister.

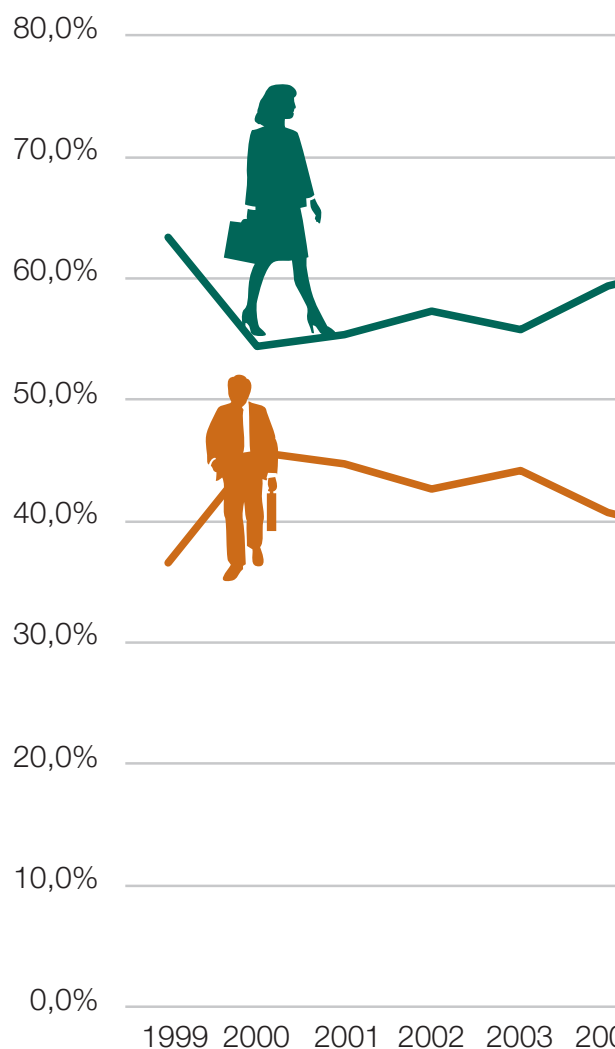
– Bildet er tatt av Kristin Hellesø-Knutsen, som jeg ble kjent med da jeg begynte på studiet og som jeg fortsatt har kontakt med, forteller Cathrine Moksness

Flertall av kvinnelige jusstudenter i over 20 år

Det har siden Samordna opptak begynte å telle i 1999 vært en overvekt av kvinner på jusstudiet. En undersøkelse likestillingsforsker Sigtona Halrynjo gjennomførte for Juristforbundet tidligere i år viste at mannlige og kvinnelige jurister har ganske like ønsker for karrieren når de går ut fra universitetet med en master i rettsvitenskap.

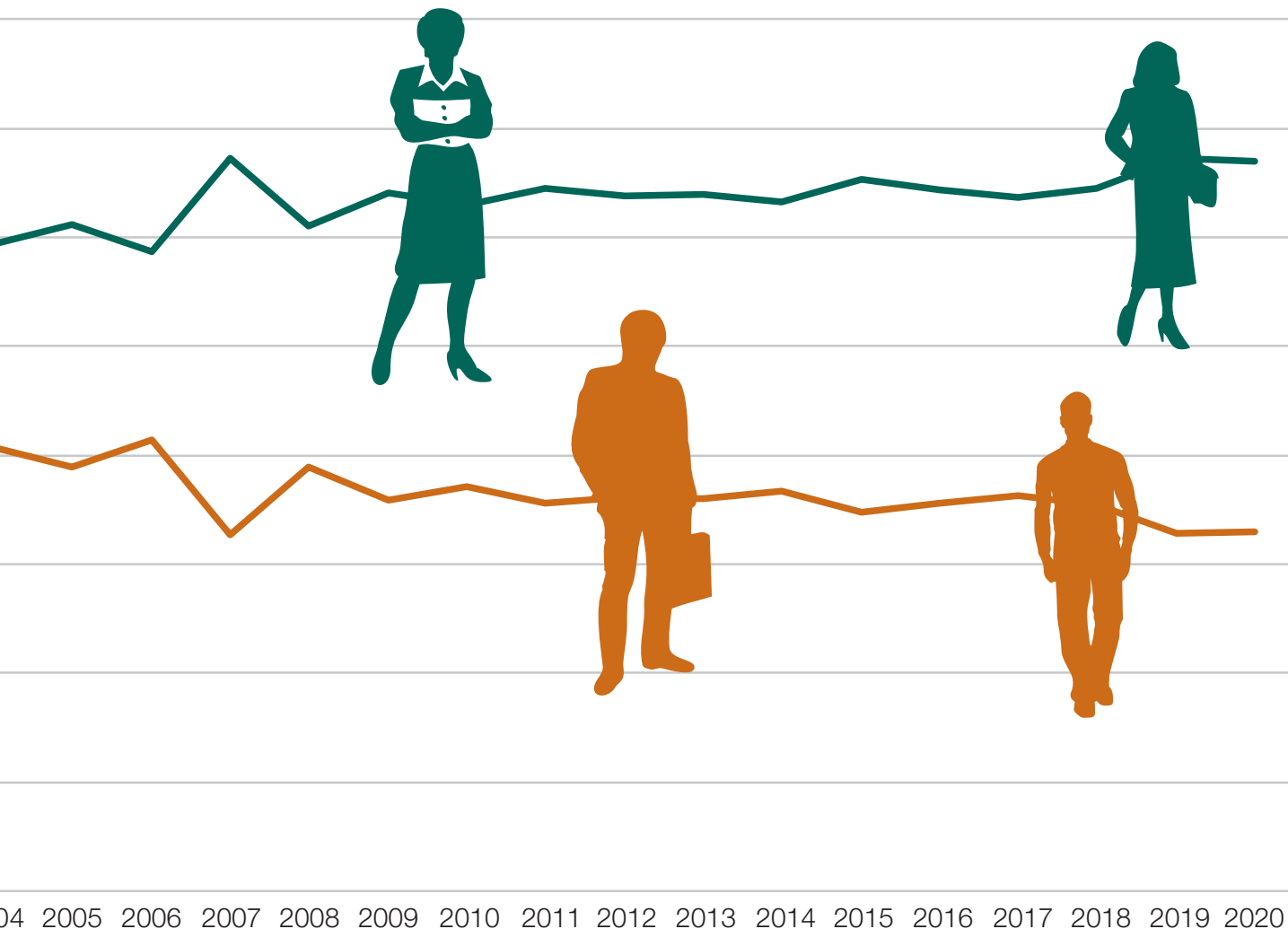
– Det blir flere og flere kvinnelige jurister og de kvinnelige jusstudentene har vært i flertall i en god del år nå. Gjenspeiles dette i arbeidslivet og hvordan påvirker det mulighetene? Dette undret Farah Ali, leder av forbundets kvinneutvalg, på da undersøkelsen ble satt i gang.

Et av funnene viste seg å være at flere menn enn kvinner havner i toppstillinger og også at menn har høyere lønn enn kvinner i tilsvarende stillinger. Et annet funn var at lønnsforskjellene mellom menn og kvinner er nesten ikke-eksisterende når juristene er nyutdannede, men at det oppstår når de får barn, og øker for hvert barn juristene får.

Kilde: Samordna opptak.

Grafen viser kjønnsfordeling for studenter som har møtt til studiestart i rettsvitenskap fra 1999 til 2020.

Minnes røykende professor og sjokk-karakter

Rolf B. Wegner skulle få seg en kraftig overraskelse da sensuren falt til avsluttende eksamen. Først fikk han oppgitt at hans karakter slett ikke var særlig god. Til alt hell for Wegner viste det seg at dette var «fake news»!

 Tore Letvik

Juristen med en imponerende fartstid innen norsk retts- og jusliv og med en alltid latent anekdote eller autentisk humoristisk skildring liggende på lur responderer spontant i glede når Juristen spør om han kan dele et studieminne med oss.

Wegner tar oss med tilbake til dagen da den avgjørende karakteren skulle gis til studentene etter fullendt jusstudium. Han forteller at det er mange gode minner å velge mellom, men at opplevelsene denne spesielle dagen er noe han aldri glemmer.

– Da sensuren falt til avsluttende eksamen våren 1967 var spenningen hos oss vordende juridiske kandida-

ter meget stor. Nerver var i høy-spenn. Den oppnådde karakter var jo en tydelig indikator for hvilken juridisk karriere den enkelte kandidat kunne håpe på, forteller Wegner.

Sensuren var den gang helt offentlig. På et bestemt tidspunkt ble lister med alle kandidatenes navn, i alfabetisk rekkefølge, slått opp på store oppslagstavler i forhallen i Urbygningen, med angivelse av oppnådd karakter.

– De kandidater som hadde strøket fikk sitt navn overstreket og skjult bak en sort tustrek. Den sorte streken var fryktet. Den ga assosiasjoner til de sorte streker som innrammet dødsannonser i Aftenposten.

Rolf B. Wegner (t.h.) her sammen med Torstein Eckhoff som var dosent i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo fra 1953, og professor fra 1957 (Foto: Privat)

– Et par timer etter at listene var slått opp, ble den enkelte kandidats navn og oppnådd karakter lest høytidelig opp inne i Den gamle festsal, hvor enhver hadde adgang. Strykkandidatenes navn ble taktfullt hoppet over, sier Wegner.

Fra skuffelse til stor glede

I humanitetens navn var en særskilt servicetelefon opprettet. Kandidater kunne ringe denne kort tid etter at karakterlistene var slått opp, og få telefonisk informasjon om sin karakter.

– Jeg ringte med stor spenning denne telefonen en tidlig ettermiddag i juni 1967, og fikk min karakter opplyst. Den var ikke spesielt god, men heller ikke spesielt dårlig. Midt på treet, kan man vel si. Jeg var litt skuffet. Hadde vel håpet på en noe bedre karakter.

– Men under opplesningen i Gamle festsal skjedde det ytterst gledelig og totalt uventet for meg. Da min karakter ble lest opp, var det en vesentlig annen og bedre karakter enn den jeg hadde fått oppgitt i telefonen et par timer i forveien. Umiddelbart etter opplesningen tok jeg litt skjelvende kontakt med oppleseren, som viste meg sort på hvitt at den karakter han hadde lest opp var den riktige. Jeg glemmer aldri dette glade studieminnet!

På vårt spørsmål om hva han anser var det viktigste han lærte, svarer Wegner at

det viktigste han lærte var den juridiske metode.

– I særdeleshet det å kunne vurdere et problem fra flere synsvinkler samtidig, og analytisk nærmere seg en vel begrunnet konklusjon på problemet. Dette er som kjent ikke kunnskap man kan lese seg til, men er heller en ferdighet man kan øve seg opp i.

– Hva skulle du ønske du lærte?

– Alt jeg lærte under det juridiske studiet har jeg senere hatt nytte og glede av. Særlig av fagområdene strafferett, straffeprosess og kriminologi. Med planer om å bli

politiembetsmann, fikk disse fagområdene særlig fokus hos meg. Men det er likevel enkelte fagområder jeg i sin tid kunne ha ønsket meg noe større innsikt i. Ubeskjedent nevner jeg: Forvaltningsrett, skatterett og internasjonal rett.

– Jeg plusser på med et ønske til, som ligger utenfor den juridiske profesjon, men som vi juridiske studenter likevel fikk noen små drypp av, nemlig sosialøkonomi. Jeg kunne ha ønsket meg mer innsyn i de lover og mekanismer som styrer fenomenet økonomi i samfunnet.

Bilde fra «Frokostkjelleren»

Vi spør Wegner om han kan ha et bilde fra studietiden. Det har han, og han forteller selv hva bildet inneholder.

Bildet er fra rundt 1966, og er hentet fra den høytidelige gjenåpningen av den gamle "Frokostkjelleren" i Urbygningen. Det var Det juridiske studentutvalget, hvor jeg var med-

lem. Et utvalg som hadde arbeidet hardt for dette velferdstiltaket, og som hadde kalt sammen til fest for å feire denne viktige gjenåpningen. Flere av fakultetets professorer var blant de inviterte gjester.

På bildet ser du professor Torstein Eckhoff og jeg under festivitassen i Frokostkjelleren. Eckhoff pratende, og jeg lyttende. Det motsatte ville den gang ha vært temmelig uaktuelt. I sin venstre hånd har Eckhoff en sigarett – det hadde han alltid, også mens han foreleste. Transportabelt askebeger hadde han i høyre bukselomme, avslutter Wegner som den 27. oktober fyller 81 år.

Han arbeider nå jevnt og trutt for å få etablert et fengelsmuseum i Halden. Museets lokaler blir i Fredrikshald distriktsfengsel som det eneste «gjenlevende» av 57 distriktsfengsler som ble bygget i Norge i årene 1860-1870-årene, og museet skal, etter planen, åpne neste år.

Universitetet i Oslo

Juridisk fakultets lærere de første 100 år

Juridisk fakultet hadde en liten lærerstab, og professorene påtok seg en rekke andre verv – som del av sitt samfunnsoppdrag.

Av professor Marit Halvorsen

Det viste seg å være umulig å skaffe kandidater til de nyopprettede embeter ved Det juridiske fakultet de første årene etter universitetets opprettelse i 1811. De som ble foreslått i 1812 og 1813 takket nei. Christian Adolph Diriks ble utnevnt til professor i 1814, men ble samme år statsråd og underviste antagelig aldri.

Den spede start

Først i vårsemesteret 1815 ble det gitt forelesninger, nemlig av konstituert dosent Jonas Anton Hielm. Han foreleste i 1815 og vårsemesteret 1816 over alminnelig rettslære og norsk tingsrett, kanskje over grunnloven, og han holdt eksaminasjoner og øvelser. Men han ble entlediget allerede våren 1816 fordi han ikke ville oppgi sin advokatvirksomhet. Dette sidegjøremålet kunne universitetet ikke akseptere.

De første generasjoner

Man kan derfor si at fakultetet fikk sine første to lærere i mars 1816, da Lorents Lange og Henrik Steenbuch ble utnevnt til henholdsvis professor og lektor i lovkyndighet. Steenbuch ble professor i 1818. Frem til 1826 utgjorde disse to Det juridiske fakultet. Lange gikk til Høyesterett, i 1825, og ble erstattet av lektor Claus Winter-Hjelm. I 1826 og 1827 var også Carl Arntzen konstituert som dosent. Winter-Hjelm ble beskikket til å utarbeide ny sivillovbok fra 1827, og talte etter dette ikke i lærerstaben.

Det var bare Steenbuch igjen til å holde fortet inntil Ulrik Anton Motzfeldt ble utnevnt til lektor og Frederik Stang konstituert som dosent i 1829. Stang fikk fast lek-

Frederik Stang fikk en kort karriere ved Universitetet. Her portrettert av Christian Meyer Ross 1879. Foto: Arthur Sand. Universitetets kunstsamling.

torstilling fra 1831. Disse tre utgjorde fakultetets lærerstab frem til 1835. Da feide Anton Martin Schweigaard inn på banen og erstattet Stang som forlot fakultetet til fordel for en advokatpraksis. I 1841 ble Georg Frederik Hallager og Peter Jonas Collett utnevnt til lektorer. Frem til 1875 var de, med noen unntaksår, fire mann.

Torkel Aschehoug fungerte i sin stilling i 57 år, og satt på Stortinget i 24 år. Foto: Wilh. Cappelen. Riksarkivet.

Liten, stabil stab

Antallet fast ansatte lærere økte langsomt til 8 i 1897, et antall som ikke skulle overgå før etter 2. verdenskrig. Et femtital menn beklede de vitenskapelige stillingene ved fakultetet mellom 1816 og 1964. De fleste var ansatt i flere tiår. Rekorden har vel Torkel Halvorsen Aschehoug som fungerte i stillingen i 57 år. Marcus Pløen Ingstad satt i 48 år, og Schweigaard i 35 år. Det var stor stabilitet blant professorene, og det er fremdeles tilfelle. Det ga sterke personligheter mulighet til å skinne, kanskje på bekostning av mindre sterke typer.

Man kan uten videre slå fast at det lille antall lærere, med de mange oppgaver de påtok seg i tillegg til sin professorgjerning, ikke ville maktet å utdanne jurister i denne perioden uten utstrakt innsats fra andre av byens jurister. Selv om de fast ansatte antall ikke utgjorde alle ansatte – det fantes gjerne en stipendiat eller to – er det påfallende hvor lang tid det har tatt å bygge et fakultet med noenlunde størrelse; vi er frem-

deles ikke i mål når det gjelder å nå et rimelig forholdstall mellom studenter og lærere.

Til tjeneste for samfunnet

Våre lærere har også stått til tjeneste for samfunnet utenfor universitetet. Diriks ble kallet til å bistå nasjonen i 1814, på bekostning av fakultetets behov. Mange har sluttet for å bli høyesterettsdommere. Av de 12 første professorene (fra og med Lange) gikk fem til Høyesterett, ytterligere to var konstituerte assessorer i mange år.

Mange var aktive politikere. Schweigaard satt på Stortinget i 27 år, samt i bystyret. Aschehoug var på Stortinget 24 år. Brandt og Getz var begge medlem av bystyret i lengre perioder. Getz forlot fakultetet til fordel for sin gjerning som lovgiver. Han skaffet oss moderne og holdbar lovgivning i straffeprosess og strafferecht. Aubert og Hertzberg satt begge en kort periode i regjering i 1884. Francis Hagerup satt i regjeringen 1893-1898 som justisminister, senere statsminister, og igjen som statsminister 1903-1905. Han var ekstraordinær assessor i Høyesterett fra 1890 til 1893, og redigerte Tidsskrift for Retsvidenskap fra 1888 til han døde.

Bredo Morgenstjerne hadde mange jern i ilden. Han var fast litteraturanmelder i Aftenposten fra 1870-årene, og anmeldte blant annet Ibsens skuespill. Han var formann i styret for Nationaltheatret, og dessuten universitetets andre rektor.

Samfunnsoppdragets bakside

Svært mange av Juridisk fakultets professorer har fortsatt å prege samfunnet rundt seg på forskjellige måter i utallige verv og posisjoner. Til tider har det vært til berikelse for forskningen, men nok ikke alltid. Undervisningen har blitt satt til side for oppgaver som har blitt ansett som mer påtrengende. Det har vært stor etterspørsel etter våre professorer til å lede offentlige råd, utvalg

Juridisk fakultet fikk eget segl, gravert av H. Salmson etter tegning av Johannes Flintoe.

og kommisjoner av forskjellige slag. Professorene har nok oppfattet dette som en del av sitt samfunnsoppdrag. Det har ikke vært overflod av juridisk ekspertise her i landet og dette har universitetets professorer både tjent og tapt på.

Utdrag av et foredrag Marit Halvorsen holdt 29. september 2011 som del av seminarrekken Juridisk fakultet gjennom 200 år: Kontinuitet og fornyelse.

Foto: Terje Heiestad / Millimeterpress

Dannelsesfaget jus

Universitetet i Oslo og Det juridiske fakultet der ble opprettet for 210 år siden. Da UiO jubilerte i 2011, skrev Juristen en artikkel om universitetets historie – her er utdrag fra en artikkel og intervju journalist Henrik Pryser Libell hadde med historieprofessor John Peter Collett den gang.

Universitetet åpnet 11. desember 1811, under navnet det kongelige Fredriks Universitet. Den dansk-norske Kong Fredrik deltok ved feiringen i «Selskabet for Norges vel» og prins Christian Fredrik, som tre år senere skulle bli konge, utbrakte skålen for universitetet.

Opprinnelig var Urbygget ment å ligge på Tøyen, men blant annet på grunn av anleggingen av Karl Johan og Slottet ble Urbygget i stedet bygget inn i Oslos nye paradegate. Der har det ligget siden 1852.

– Juridisk fakultet er kanskje det som i dag har mest til felles med 1800-tallets universitet, sa historieprofessor John Peter Collett til Juristen i forbindelse med at Universitetet i Oslo feiret sitt 200-års jubileum i 2011.

Han siktet blant annet til jus som et «dannelsesfag». Og ofte har fakultetet levd sitt eget liv, litt på siden av universitetshistorien, fortalte han. Det henger blant annet sammen med jussens nærhet til domstolene og sentralforvaltningen. Collett bemerket at juridisk fakultet i det meste av sin historie har vært nært knyttet til sin sfære. Ikke minst var det slik på 1800-tallet, da jus var et «oversiktsfag», som også inkluderte økonomi. På mange måter var det et ledelsesfag, som utdannet embetsmenn for embetsstaten. Professorene var ofte også politikere.

Men det var ikke mange av dem – fra 1811 til 1850 var det kun to professorer ved juridisk fakultet. Selv i 1900 var det ikke flere enn fem professorer, til tross for at jusstudiet hadde 40 % av studentene i det første århundret av universitetets historie.

– For hundre år siden var det kanskje bare et hundretalls mennesker i staben ved universitetet. Det var et kollegialt fellesskap uten overordnede og med mange sterke personligheter, forteller Collett.

Schweigaard

Den som på mange måter «grunnla» det moderne jusstudiet på 1800-tallet, var professor Anton Martin Schweigaard. Han var professor i både jus og økonomi – og politiker som ble gjenvalgt til Stortinget ved hvert eneste valg fra 1842 til sin død i 1870.

– Schweigaard mente at økonomi var nødvendig for å utdanne jurister som så jus i et samfunnsmessig perspektiv. Han mente at jus var et oversiktsfag, sier Collett.

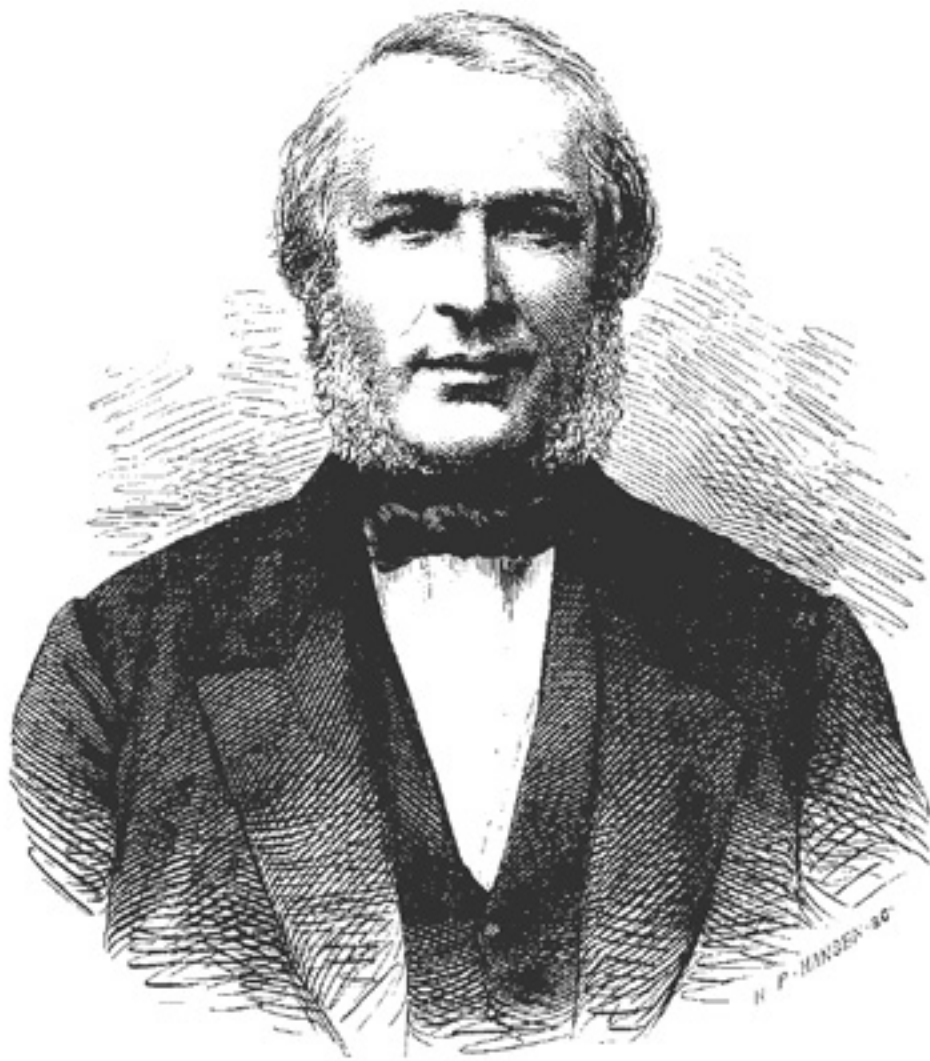
I de første tiårene gikk nesten all studentproduksjonen til embeter i staten. Men fra midten av 1800-tallet ble det produsert flere jurister enn embetsmannstaten hadde stillinger til. Det førte til at flere ble sakførere, altså advokater. Rundt 1905 var det bare rundt hver tredje jurist som fikk et embete i staten.

Mange av sakførerne fikk også jobber i næringslivet, under den store rettsliggjøringen av det norske næringslivet som skjedde med økende industrialisering og internasjonal handel. Da kom innføringen av aksjeloven og etableringen av moderne forretningsbanker, arbeidslivsorganisasjoner og store konserner.

Første verdenskrig markerte slutten på embetsmannsæraen jus. Medisin gikk forbi jus som universitetets største studie innen 1919, og etter andre verdenskrig eksploderte antallet andre universitetsfag enn de tradisjonelle: jus, medisin, teologi og filologi. På 1960-tallet flyttet de andre fagene opp på Blindern, mens jus som eneste fakultet ble værende i sentrum.

Relativt upåvirket

– Sammenliknet med andre fakulteter er jus relativt upåvirket av fenomener som Mot Dag på 1930-tallet, AKP på 1970-tallet og kampen mot Ottosen-komiteen på 1960-tallet. Radikaliseringen av studentene i disse periodene gjorde seg langt mindre bemerket ved Det juridiske fakultet enn ved resten av universitetet, forteller

Anton Martin Schweigaard. (Illustrasjon: H. P. Hansen)

Collett, og sier at organisasjon og arbeidsform også har vært annerledes på Det juridiske fakultet.

– Institutter for forskning og undervisning kom sent til Det juridiske fakultet, som har vært preget av en struktur med et fåtall professorer, uten den staben av andre lærere og yngre forskere rundt seg som ble alminnelig for professorene i naturvitenskap og etter hvert også på andre fagområder. Det er først fra 1980 og fremover at jus har blitt likere de andre fakultetene på denne måten, sier Collett.

Collett minner om hvor mange

rektorer juristene har levert til UiOs ledelse.

– Mange av dem har vært markerte: Lucy Smith, Fredrik Stang, Frede Castberg, Johannes Andenæs og Bredo Morgenstjerne, ramser han opp han opp.

– Det å bli jurist er i seg selv en dannelsesprosess. Jurister ser på det å være jurist som ikke bare enn kunnskap du har, men som noe du er, en måte du tenker på, som du tar til deg gjennom jusutdanningen.

– For den klassiske dannelsen lå idealet i fortiden, og fokuset var å kjenne mesterne og internalisere

deres holdninger og tenkemåte. For den realistiske dannelsen lå idealet i fremtiden, og veien til å realisere den gikk gjennom grepet om dagens virkelighet, ikke gjennom studiet av forbildene i fortiden.

– Den klassiske dannelsen skulle skape en kompetent embetsmann ved å utvikle karakter og dømmekraft, som ville gjøre ham i stand til å tenke og handle riktig. Tanken er at utdanningen gir ham en tenkemåte og en væremåte, ikke bare en kunnskap, sier professor Collett, som sier at jus det eneste studiet som har bevart denne tanken.

Jusstudiet er undervurdert og underfinansiert

Kunnskapsdepartementet har satt ned et utvalg som skal ta en fullstendig gjennomgang av hvordan høyere utdanning og forskning er finansiert. Dette er på høy tid. Masterstudiet i rettsvitenskap får blant de laveste bevilgningene per studieplass av alle masterstudier her i landet. Vel trenger ikke jusstudentene laboratorier eller testbassenger, men dagens finansiering dekker ikke behovet for kvalitativ og forskningsbasert undervisning.

Finansieringssystemet bygger bl.a. på kostnadsestimater for de ulike utdanningene som plasserer dem i kategoriene A-F, med A som den mest kostnadskrevende. Satsene er ment som grove anslag som skal

gjenspeile en viss forskjell i kostnadene mellom de ulike studieprogrammene og legges til grunn ved de årlige rammetildelingene til utdanningsinstitusjonene.

Profesjonsstudiet i rettsvitenskap er som eneste femårige studiet plassert i nest laveste kostnadskategori (E). Jusstudiet vurderes altså som svært lite kostnadskrevende. Selv om kategoriseringen er ment som grove anslag, og at universiteter og høyskoler ikke er bundet av disse satsene i egne prioriteringer, er det vanskelig å se dette som noe annet enn en klar underfinansiering av masterstudiet i rettsvitenskap.

En slik finansieringsmodell er problematisk. Den signaliserer at jusstudiet er lite kostnadskrevende og derfor relativt enkelt å etablere. Dette strider mot alle signaler fra de juridiske fakultetene. Disse er derfor i stor grad avhengige av intern omprioritering ved institusjonene for å få forsvarlige økonomiske rammer rundt studietilbudet.

Lærertettheten er noe av det som lider under den svake finansieringen. Ser vi på antall studenter per faglig årsverk, ligger dette i dag gjennomgående høyest på jusstudiet, til dels betydelig høyere enn for andre sammenlignbare studier. Dette betyr mindre veiledning pr. student, noe som ikke kan forsvares.

Juristforbundet mener at det er i samfunnets interesse at de jurister som utdannes og utøver sin yrkesprofesjon, er best mulig skodd for de viktige oppgaver de skal ivareta. Jurister skal være samfunnets fremste garantister for rettsikkerheten og dermed for rettsstaten som helhet. Dette forutsetter at utdanningen er forskningsbasert og av ypperste kvalitet, noe som krever tilstrekkelig finansiering av forskning, undervisning og ikke minst veiledning av studentene.

I Juristforbundets vedtatte utdanningspolitikk heter det: «Offentlig finansiering av høyere utdanning bør dekke de reelle kostnadene. God balanse og en helhetlig finansiering av institusjonene er viktig for utviklingen av ledende og attraktive miljøer.» Videre heter det: «Det offentlige må øke basisbevilgningene til forskningsinstitusjonene og styrke insentivene for å få privat næringsliv til å bidra mer.»

Juristforbundet har en klar forventning om at det nedsatte utvalget bidrar til å styrke finansieringen av profesjonsstudiet i rettsvitenskap. Utvalget skal levere sin endelige rapport innen 15. mars 2022. Vi venter spent!

*Katrine Bratteberg,
visepresident*

Verv og motta
gavekort på
500 kroner

Verv en kollega

Har du en kollega du tror kan bli medlem? Mange blir medlem først når de blir spurt. Nå får du gavekort på 500 kroner for hvert medlem du verver. Frem til 31. desember får nye medlemmer gratis medlemskap ut året og innboforsikring i 6 måneder

I tillegg får de tilgang til mange gode medlemsfordeler.

- ✓ Juridisk bistand i saker som angår arbeidsforholdet ditt
- ✓ Tilgang til lønnsstatistikk og lønnskalkulator
- ✓ Faglig påfyll og karriereveiledning
- ✓ Tryg Legehjelp inkludert i medlemskapet
- ✓ Gode betingelser hos Juristforbundet Forsikring og Handelsbanken
- ✓ Rabatt på kurs hos Juristenes Utdanningssenter (JUS)
- ✓ Rabatt hos Bertel O. Steen og Bull Ski & Kajakk
- ✓ Medlemsbladet Juristen

JURIST
FORBUNDET

Kampanjen gjelder yrkesaktive medlemmer. Les mer på juristforbundet.no/verving

Klatret «ulovlig» for å se solen stå opp over taket på Urbygningen

Han tok god tid på seg og var av og på jusstudiet fra 1985 til han tok eksamen i 1993.

Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted sier han angrer på at han ikke også tok seg tid til å studere utenlands, og røper at han ulovlig tok seg opp på taket av Urbygningen for å nyte soloppgangen over Oslo.

 Tore Letvik

På spørsmål om Sejersteds beste studieminner svarer han at disse har han fra bakgården i Urbygningen på Karl Johan.

– På slutten av 1980-tallet var det der alt skjedde. Der lå Frokostkjelleren, og alle organisasjonene hadde kontorer ut mot bakgården, og der rullet vi ut høyttalere og hadde nachspiel, ute i selve bakgården. Et år var det oppussing og det sto stillaser langs veggene på innsiden, og selv om det var forbudt, klatret vi selvsagt opp i dem, og så solen stå opp fra taket på Urbygningen. Det var veldig flott.

20 Teddy og medbragt askebeger

Sejersted begynte på jussen 1985 og tok 1. avdeling våren 1986, før han tok engasjementer i Forsvaret og på Blindern. Høsten 1988 var han tilbake på jussen. Der var han leder i Juridisk Studentutvalg fra 1988 til 1989 og vitenskapelig assistent på Senter for Europarett før han

Faksimile av et oppslag studentavisa Universitas hadde i 1989, med daværende leder i Juridisk Studentutvalg, Fredrik Sejersted (Foto: Privat)

endelig tok eksamen og master i rettsvitenskap høsten 1983. Sejersted deler også erindringen av et mer faglig studieminne.

– Det var første forelesning med den legendariske Torstein Eckhoff i Gamle Festsal tidlig på 90-tallet, kort før han døde. Han kom stavrende inn i Festsalen, krøket seg opp på det høye katteret, dro opp et svært rundt askebeger fra den ene jakkelommen, tjuet Teddy uten filter fra den andre, fyrte opp, inhalerte dypt, fikk en fryktelig hostekule, og satte så i gang med forelesningen. Det gjorde sterkt inntrykk.

– Hva er det viktigste du lærte?

– At på eksamen betyr det ingen ting hva du kan. Det eneste som

betyr noe er hva du kan formidle. Og for de fleste studenter er det stor avstand mellom de to. Det er en dyp erkennelse, som først nådde meg mot slutten av studietiden. Etter det besto studiene stort sett i å trene på å skrive eksamensoppgaver.

– Hva skulle du ønske du lærte?

– Jeg var godt fornøyd med innholdet i studiet, og tenker fortsatt at målet bør være å utdanne gode allmennjurister, med vekt på tunge juridiske kjernefag. Så må man uansett etterutdanne seg på de rettsområdene man faktisk skal jobbe med, forteller Sejersted.

Han har bare én ting han gjerne skulle ha gjort, og har en oppfordring til dagens, eller kommende

jusstudenter om å ikke være redd for å ta tiden til hjelp, dersom det passer for dem.

– Det eneste jeg faglig angrer på fra studietiden, er at jeg ikke tok meg tid til et år utenlands på et godt universitet. Det var så mye annet som skjedde, og jeg brukte lang tid uansett. Men hadde jeg gjort det igjen, hadde jeg brukt enda et år – og tatt det utenlands. Studietiden er herlig, og det er ingen grunn til å skynde seg, hvis man ikke må. Jobbe kan man gjøre resten av livet. Her et bilde av hans internasjonale studiebevis, fra 1985 (Foto: Privat)

Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted tok seg god tid til å fullføre jusstudiet. Han mener dagens studenter heller ikke behøver å stresse. – Hadde jeg gjort det igjen, hadde jeg brukt enda et år – og tatt det utenlands. Studietiden er herlig, og det er ingen grunn til å skynde seg, hvis man ikke må. Jobbe kan man gjøre resten av livet. Her et bilde av hans internasjonale studiebevis, fra 1985 (Foto: Privat)

Mitt studieminne

«Les loven – det e jo så enkelt»

Siv Hallgren, leder for Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

– Kan du fortelle om ditt beste studieminne?

– Da professor Nils Christie i all hemmelighet tok med Arnold Juklerød (1925-1996) på en forelesning. Juklerød bodde i en korridor på Gaustad sykehus i protest mot den norske psykiatrien og fortalte at han lot stearinlyset brenne mens han var hos oss så ingen skulle forstå at han borte. Virkeligheten smalt inn i mitt naive sinn.

– Hva er det viktigste du lærte under jusstudiet?

– Det Helge Røstad sa på blid sørlandsdialekt – «Les loven – det e jo så enkelt».

– Hva skulle du ønske du lærte?

– Å skrive masteravhandling!

Siv Hallgren studerte jus ved UiO 1984–1990 og var aktiv i Corpus Juris. Her tar hun og resten av Corpus Juris en svingom med Per Asplin. Foto: Privat

Vil bort fra monologpregede jusforelesninger

Med midler fra Diku startet de ved Universitetet i Bergen i år opp med et treårig prosjekt som skal gi mindre monologpreget kunnskapsoverføring fra foreleserne og mer aktive jusstudenter.

Tuva Bønke Grønning

Kim E. Andreassen / UiB

– Tradisjonelt har jusutdanningen vært dominert av monologpregede forelesninger, og undervisningen har vært basert på en tanke om kunnskapsoverføring. Studentene mottar kunnskap, og jobber riktignok med noen oppgaver på siden, men det har vært en veldig distanse mellom student og foreleser, sier Jan-Ove Færstad.

Han er professor ved juridisk fakultet i Bergen og har satt seg fore å gjøre noe med akkurat dette. I fjor høst fikk prosjektet «Bedre læring, bedre jurister», som han leder, nesten fem millioner i støtte fra Direktoratet for internasjonalsisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku), og 1. januar i år startet de opp.

– Vi vil skape mer interaksjon mellom underviser og student gjennom studiet, og har fått midler til å rulle ut et prosjekt som tar for seg de tre første årene av studiet i første omgang, forteller Færstad.

Prosjektet ønsker å endre kulturen på fakultetet og skape en forståelse for at studentene lærer best når de er aktive. Færstad er også opptatt av at den type ferdigheter studentene tilegner seg gjennom er mer aktiv læringsprosess skal være noe også sensorene verdsetter i sensuren.

Studenter, forelesere og sensorer

Prosjektet skal rette tiltak mot alle de tre gruppene som er involvert i opplæringen av fremtidige jurister: studentene, underviserne og sensorene.

På eksamen skal studentene kunne vise frem kunnskap de har forstått og reflektert rundt, og ikke bare kunnskap til har pugget i forkant.

For foreleserne handler det mye om å få med studentene på diskusjon rundt hvorfor ting er som det er.

– Jusstudentene er tradisjonelt opptatt av hva rettsregelen er, men det vi når prøver på er å i større grad få dem til å diskutere hvorfor regelen er som den er. Hvilke hensyn er det som står mot hverandre? Og hvordan har det ledet frem til regelen? sier Færstad.

– Å ha en dialog med studentene i auditoriet syner jeg, og andre jeg snakker med som underviser på den måten, er mer givende enn å bare stå og ha en monolog.

Fakultetet har også i større grad begynt å ha to forelesere i auditoriet samtidig slik at også foreleserne kan ha en dialog seg imellom gjennom forelesningen.

– Tanken er at det også er lettere for studentene å aktivt delta i en diskusjon når de kan delta sammen med oss.

Normalt sitter det 300-350 studenter i en forelesning.

– Vi klarer selvfølgelig ikke å få med oss alle, men vi prøver å sette dem sammen i grupper. Ber dem snu seg mot sidemannen og diskutere før vi tar en plenumsdiskusjon. Hvis vi får ti til å si noe i en forelesning og ti andre til å si noe i neste hjelper det mye. Det handler om å sette i gang en tankeprosess.

Jeg liker ikke å kalle det studieteknikk, for det er ikke effektiviteten vi er ute etter, men hvordan de skal tilegne seg teknikker for dypdykk

Ønsker mindre karakterpress

Jan-Over Færstad leder prosjektet sammen med seniorrådgiver Nina Østensen og en studentleder ansatt i prosjektet. Det er også ansatt en professor i en ti prosents stilling som skal tilføre kompetanse på juridisk fagdidaktikk.

Færstad forteller at de har begynt med å innføre endringer for de ferske jusstudentene som begynte i høst, og at de neste år vil fokusere på andre studieår, deretter tredje studieår.

Så langt er de i gang med en del opplæring av hvordan studentene skal lære. Mange kommer rett fra

videregående skole og møter en annerledes hverdag.

– Vi kaller dette «lær å lære». Jeg liker ikke å kalle det studieteknikk, for det er ikke effektiviteten vi er ute etter, men hvordan de skal tilegne seg teknikker for dypdykk.

Færstad håper det på sikt kan gjøre noe med det han kaller et «problematisk karakterpress» på jusstudiet.

– Vi tar flere grep for å formidle at fokuset ikke bør være på karakterer, men på hva du lærer og hvordan det kan hjelpe deg i jobben.

Han håper det skal bli tydeligere for studentene hva jusstudiet handler om veldig tidlig i prosessen.

– Det er ikke mange som hopper av studiet, men om de som har valgt feil kan oppdage det så tidlig som mulig så vil det egentlig bare være positivt, mener han.

Undervisningsworkshops

Prosjektet er også i gang med å heve kompetansen i undervisningsstaben ved fakultetet.

– Vi har jevnlig workshops med emneansvarlige med ulike temaer, og snakker mye om hvordan vi kan legge opp undervisningen for å få mer aktive studenter, sier Færstad.

– Finnes det alternative måter å presentere faktagrunnlaget studentene trenger på? Kan de se videoer i stedet for at en underviser står og forteller, slik at forelesningene kan brukes til mer aktivitet og dialog?

Det rulles også ut selvtester for studentene, slik at de underveis kan teste hvor mye av pensum de har fått med seg og hva de bør lese mer på. På den måten får studentene mer ansvar for å sørge for at de får med seg faktagrunnlaget, mens forelesningene brukes på en annen måte.

I løpet av høsten starter prosjektet også opp et opplæringsprogram av sensorene.

– Vi må lære dem opp i hva vi ønsker at de skal se etter. Vi opplever at mange sensorer er relativt nyutdannet, og vi må ta dem imot på en god måte.

Jusstudentenes drømmejobber

Forskjellige favoritter hos kvinner og menn

40 prosent av kvinnelige jusstudenter drømmer om en jobb i politiet, mens gutta har en annen favoritt.

 Tuva Bønke Grønning

Hvert år spør Universum norske studenter hvor de helst ønsker å jobbe når de har fullført studiene. I flere år har politiet ligget på en soleklar førsteplass blant jusstudentene, og i år er intet unntak. Rett over 34 prosent drømmer om en jobb i politiet, etterfulgt av Wikborg Rein, hvor 19,5 prosent ønsker å jobbe.

Topplista for 2021 ser slik ut:

- Politiet
- Wikborg Rein
- Utenriksdepartementet
- Høyesterett
- Thommessen
- Justisdepartementet, øvrige avdelinger
- Økokrim
- Tingrettene
- Wiersholm
- Regjeringsadvokaten
- Justisdepartementet, lovavdelingen
- DNB
- BAHN
- SANDS
- Simonsen Vogt Wiik

Flere advokatfirmaer hos mennene

Når man kikker på topp 10-listene sortert etter kjønn ser man at det er noen forskjeller. Hos de mannlige studentene er det flere som ønsker å jobbe i advokatfirmaer, og politiet havner på en tredje plass.

40 prosent av de kvinnelige studentene drømmer om en jobb i poli-

tiet, mens tallet er 20 prosent hos mennene.

Mennenes favoritt er Wikborg Rein, hvor 28 prosent kunne tenke seg en jobb. 15 prosent av kvinnene drømmer om det samme.

Forskjellige preferanser

Videre svarer hele 93 prosent av studentene at ønsker å jobbe i en etablert organisasjon, mens ju prosent ønsker å jobbe i en start-up bedrift.

64 prosent vil helst jobbe i privat sektor, mens 38 svarer offentlig sektor. Flertallet (74 prosent) ønsker å jobbe i en stor by. 26 prosent svarer at de helst vil jobbe i en liten eller middels stor by.

Studentene svarer også på hva de anser som viktige faktorer når de skal ut å søke seg jobb etter studiene. Et godt arbeidsmiljø ligger på topp, og har gjort det de siste tre årene.

Blant de mannlige studentene svarer 33 prosent at prestisje er viktig. Markedssuksess og at bedriften kun rekrutterer de beste talentene er også viktig for henholdsvis 21 og 14 prosent av mennene.

Hos kvinnene er det også noen faktorer som skiller seg ut ved at nesten ingen av mennene har huket av for dem. Det gjelder blant annet "support for gender equality" og "corporate social responsibility".

FEMALE RANKING

Employer	Rank 2021	Percent 2021	Percent 2020	Trend	
Politiet	1	40,54%	45,16%	➡	0
Utenriksdepartementet	2	22,25%	20,86%	⬆	1
Høyesterett	3	21,62%	15,91%	⬆	2
Økokrim	4	17,46%	21,29%	⬇	-2
Justisdepartementet, øvrige avdelinger	5	16,84%	12,69%	⬆	3
Tingrettene	6	15,80%	17,20%	⬇	-2
Wikborg Rein	6	15,80%	15,48%	➡	0
Justisdepartementet, lovavdelingen	8	14,35%	12,90%	⬇	-1
Thommessen	9	12,68%	10,54%	⬆	2
Regjeringsadvokaten	10	12,47%	10,54%	⬆	1
DNB	11	10,60%	10,75%	⬇	-2
SANDS	12	9,77%	9,03%	⬆	1
Wiersholm	13	9,36%	8,82%	⬆	2
Simonsen Vogt Wiig	14	8,52%	7,53%	⬆	5
Haavind	15	8,32%	5,38%	⬆	9

MALE RANKING

Employer	Rank 2021	Percent 2021	Percent 2020	Trend	
Wikborg Rein	1	28,29%	30,30%	➡	0
Schjødt	2	21,46%	19,19%	⬆	1
Politiet	3	20,98%	17,17%	⬆	1
Wiersholm	3	20,98%	17,17%	⬆	1
BAHR	5	20,00%	23,74%	⬇	-3
Thommessen	6	19,02%	16,67%	➡	0
Utenriksdepartementet	7	13,17%	11,62%	⬆	2
DNB	8	12,68%	15,66%	⬇	-1
Equinor	8	12,68%	11,11%	⬆	4
Høyesterett	8	12,68%	9,09%	⬆	8
Simonsen Vogt Wiig	8	12,68%	11,62%	⬆	1
PwC (PricewaterhouseCoopers)	12	11,71%	9,60%	⬆	2
Regjeringsadvokaten	13	10,73%	9,09%	⬆	3
SANDS	13	10,73%	9,09%	⬆	3
Arntzen de Besche	15	9,76%	9,60%	⬇	-1

Giftet seg under studietiden

Fullt fokus på studiene til tross. Kirsten Bleskestad giftet seg midt under studietiden. Som tingrettsdommer og leder av Dommerforeningen må hun fortsatt holde juskunnskapene i hevd. Hun husker Torstein Eckhoff som en dyktig læremester.

 Tore Letvik

En kjempedessert dukker også opp i Bleskestads erindring når vi spør henne om hennes beste studieminne.

– Eksamenskarakterene ble slått opp på veggen i Urbygningen. Høsten 1977 var min første høst i Oslo etter at første studieår var tilbragt i Kristiansand. Det var kjempespennende å skulle få eksamensresultatet for 1. avdeling. Jeg ble positivt overrasket, og det ble feiring med en stor bananasplit på Studenten!

På spørsmål om hva mener var det viktigste hun lærte, peker Bleskestad på professoren som skulle bety mye i hennes studier.

– Torstein Eckhoff var en stor læremester. Han lærte oss mye om hvilke faktorer jurister kan legge vekt på når rettsspørsmål skal løses. Han bevisstgjorde studentene og gjorde oss klar over hvilke vurderinger vi egentlig foretar under rettsanvendelsen. Hva skjuler seg for eksempel bak ord som interesseavveining, formåls- og rettferdighetsbetraktninger?

Som leder av Den norske Dommerforening står Kirsten Bleskestad midt i en vanskelig situasjon hvor endringer i domstolstrukturen i stor grad berører mange dommere, og hvor det råder usikker-

I tillegg til nytten av å utdanne seg til jurist peker lederen av Dommerforeningen, Kirsten Bleskestad, på den andre store begivenheten som hendte i løpet av den tiden. – Jeg giftet meg i studietiden. Ekteskapet med Kåre består, sier hun. Her det lykkelige brudeparet i 1979. (Foto: Privat)

het om hvordan landskapet av domstoler vil komme til å se ut etter regjeringsskiftet.

Blant toneangivende politiske partier og politikere er det stemning for å reversere den reduksjon Solberg-regjeringen gjorde i antall tingretter. Selv er hun til daglig tingrettsdommer i Ringerike, Asker og Bærum tingrett, som ble opprettet

26. april i år, etter at Ringerike tingrett ble slått sammen med Asker og Bærum tingrett. Domstolen har, slik Asker og Bærum tingrett hadde tidligere, hovedsete i Sandvika.

Prosesslovene fra A til Å

Etter spørsmål fra Juristen om hva Bleskestad skulle ønske at hun lærte under jusstudiene peker hun på prosesslovene.

– Jeg ville hatt stor glede av å kunne prosesslovene fra A til Å. Jeg burde allerede som student ha interessert meg for hvilken bestemmelse som løser hva av prosessuelle spørsmål. I studietiden så jeg ingen nytte av dette, svarer Bleskestad, som mener hun ikke har noe spesielt morsomt å vise til i løpet av de årene hun studerte jus, men som i tillegg til nytten av å utdanne seg til jurist peker på den andre store begivenheten som hendte i løpet av den tiden.

– Jeg giftet meg i studietiden. Ekteskapet med Kåre består.

Dette er mulighetene for utdanningspermisjon

I en litt bortgjemt bestemmelse i arbeidsmiljøloven er retten til utdanningspermisjon regulert.

Av advokat Ragnhild Bø Raugland

Nedstengning av samfunnet har fått store konsekvenser for næringslivet og arbeidsmarkedet. Mange mener at når det åpne opp igjen, vil vi neppe møte det samme arbeidslivet som tidligere. Det vil uansett ta lang tid før vi er tilbake der vi var. For å forberede denne prosessen, har regjeringen oppfordret oss til å tenke nytt når det gjelder yrkesvalg.

En måte tenke nytt på, er å vurdere mulighetene ny utdanning. Søknadsfrist til samordnet opptak er 15. april.

Arbeidsmiljøloven hjemler rett til utdanningspermisjon

I en litt bortgjemt bestemmelse i arbeidsmiljøloven § 12-11 er retten til utdanningspermisjon regulert. Denne fastsetter at arbeidstaker som har vært i arbeidslivet i minst tre år, og som har vært ansatt hos nåværende arbeidsgiver de siste to årene, har rett til hel eller delvis permisjon i et «organisert utdanningstilbud» inntil tre år.

Retten tilkommer alle arbeidstaker, uavhengig av alder, stillingsandel, tilsettingsform eller type virksomhet. Utdanning ut over grunnskole eller videregående skole, må være yrkesrelatert for å gi rett til permisjon, slik at studieretningen kan gi muligheter for et arbeide eller en inntekt. Slik loven er innrettet, er det ikke noe vilkår at utdanningen er relevant eller nødvendig for nåværende jobb. Formålet med

bestemmelsen er å møte behovet for økt kompetanse og økt omstillings- evne i arbeidslivet.

Loven regulerer rett til fri. Den hjemler ikke rett til lønn.

Dersom en søker en utdanning som er relevant for nåværende virksomhet, er det mange arbeidsgiver som er villige til å bidra med hel eller delvis lønn for å oppgradere kompetansen. En arbeidstaker som ønsker ny kompetanse, bør derfor avklare muligheten for lønn under permisjonen eller tilskudd til skole mv.

Utdanningspermisjonen kan nektes dersom den vil «være til hinder for arbeidsgivers forsvarlige planlegging av virksomhetens drift og personaldisponeringer». Dette må avgjøres etter en helhetlig vurdering.

Relevant her er muligheten for å skaffe kvalifisert vikar, og om permisjonen vil være til byrde for de øvrige ansatte. Andre momenter vil være virksomhetens størrelse, permisjonens varighet og annet fravær i virksomheten. Slik loven er innrettet, med en rett til permisjon, vil

interesseavveiningen knyttet til forsvarlighetskravet gå i favør av arbeidstaker.

Arbeidsgiver må kunne dokumentere at de har forsøkt å løse de utfordringene som oppstår.

Type utdanninger

Det ligger ikke noen begrensning i loven for hvordan utdanningen er innrettet med hensyn til fag og opplegg, og da særlig sett hen til type utdanning søkeren har fra tidligere. For mange vil det være aktuelt med en påbyggingsenhet, for eksempel for å møte den digitale utviklingen. Likeledes vil det være utdanninger som kan være utdatert, eller som kan bli det. Et fullstendig faglig skifte kan derfor være aktuelt, og da gjerne til yrker innenfor helse eller undervisning hvor det er behov for arbeidskraft. Enkelte utdanninger kan tas ved siden av lønnet arbeide, slik at en kan ta ut delvis permisjon. For arbeidstaker har permisjonen den fordel at man har en arbeidsplass å gå tilbake til etter endt permisjon.

For arbeidstaker som er permittert eller har andre ytelser fra NAV, må en være oppmerksom på at en som hovedregel mister retten til dagpenger når en går over på utdanning. En ansees da ikke som reell arbeidssøker, og en er henvist til ordinære stønadsordninger via Lånekassen, jf. folketrygdloven §4-6. Det er gjort visse unntak i forskrift.

Tvisteløsningsnemnda

Avslag på søknad om utdanningspermisjon, kan klages inn for tvisteløsningsnemnda etter arbeidsmiljøloven, jf. lovens kap. 17. I nemndas vedtak 169/20 fikk arbeidstaker medhold med rett til permisjon. I denne saken finne nyttig tips både for arbeidsgiver og arbeidstaker i denne type saker.

Adjø, stud.jur.-monopol

Det var en gang en tid der Norge kun hadde én jussutdannelse. Jusstudenter ved Universitetet i Oslo kollokvier i Bergen siden etterkrigstiden. Disse dannet tidlig en pressgruppe for å få etablert et juridisk fakultet i byen mellom de syv fjell.

Ane Breivik, jusstudent ved UiB

Alexander Sæthern, jusstudent ved UiO

Begge innleggsforfatterne er medlemmer i Venstre.

Universitetet i Bergen ble etablert i 1948, men allerede i 1946 drøftet professorkollegiet muligheten for å avlegge juridisk embetseksamen i Bergen. Jusstudentenes opprop for lokale eksamener førte imidlertid ikke frem. 25 skuffede studenter måtte ta toget til tigerstaden for å avlegge eksamen. Den tid, den sorg.

Med styringsmeldingen foreslo regjeringen i mars 2021 å gjøre endringer i den såkalte "gradsforskriften". Forskriften regulerer blant annet hvilke utdanninger som kan tilbys av ulike universiteter og høyskoler. Uten nærmere begrunnelse eller kvalitetskrav, fastsatte forskriften tidligere at kun universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø, kan tilby mastergrad i rettsvitenskap i Norge.

Forslaget fikk flertall i Stortinget, hvilket medfører at flere institusjoner enn UiO, UiB og UiT, kan tilby master i rettsvitenskap. Det gikk ikke upåaktet hen. Over 1700 personer undertegnet et opprop unnfanget av jusstudenter for å signalisere at de var imot endringen.

Selv har vi studert ved de juridiske fakultetene i Oslo og i Bergen. I motsetning til en rekke av våre medstudenter, ønsket vi endringene i gradsforskriften velkommen. Og med dette, vil vi også vinke adjø til monopol et på å utdanne jurister.

Fortsatt kvalitet ved jussutdannelsen

Gradsforskriften innskrenker institusjonenes autonomi. Universiteter og høyskoler bør etter vårt syn selv kunne bestemme hvilke utdanninger de vil tilby, innenfor strenge kvalitetskrav.

Å endre på gradsforskriften handler ikke om "kvantitet over kvalitet". Det handler om å gå bort fra et monopol og heller tildele grader basert på om kvaliteten er god nok. NOKUT er et uavhengig organ som passer på og godkjenner utdanningene. I tillegg til å godkjenne, kan de føre tilsyn og trekke tilbake akkrediteringen hvis kravene ikke er oppfylt.

Det er nemlig ingen holdepunkter for at institusjonene som i dag tildeler bachelorutdanning vil utdanne «dårligere» jurister. Lillehammer og Stavanger kan kanskje ikke skilte med fakultetsbygg med søyler, stukkaturer og historisk sus, men slike faktorer har lite med kvaliteten på utdanningen å gjøre.

Kan gjøre dagens jussutdannelse bedre

Begrunnelsen som har vært fremført, om at de tre universitetene som hadde monopol på jusutdanningen skal ha det fordi de er de eneste som kan tilby en forsvarlig jusutdanning, minner om en blanding av selvforherligelse, proteksjonisme og reaksjonær konservatisme.

Tar man en kikk på Studiebarometeret fra 2020, viser særlig tallene fra Universitetet i Oslo at jusstudentene der er langt mindre fornøyde med studieprogram-

Foto: UiO

Foto: Venstre

met sitt enn gjennomsnittsstudenten. Vi tror de etablerte lærestedene ville dratt nytte av sunn konkurranse fra flere læresteder.

Dersom flere tar ansvar for å utdanne morgendagens jurister, vil det kunne drive fakultetene til å forbedre seg. Det vil bidra til innovasjon og nytenkning rundt en utdanning som lenge har vært bundet av tradisjon og kutyme. Ingen utdanningsinstitusjoner bør ha krav på særbehandling ene og alene på grunnlag av gammelt rykte.

Dekker behov i arbeidsmarkedet

Fire av ti kommuner med under 3000 innbyggere melder at de har behov for å rekruttere flere jurister. Samtidig vet vi at universitetene hovedsakelig rekrutterer studenter fra egen region. Ved UiB kommer 55 prosent av studentene fra Vestland fylke. Ved UiO kommer 71 prosent av studentene fra Oslo og Viken. Gradsforskriften hindrer andre institusjoner fra å dekke regionenes kompetansebehov.

Å åpne for at flere universiteter kan tilby master i rettsvitenskap vil

dessuten bidra til å fylle etterspørsel i arbeidsmarkedet. Jussutdanningen har vært et generaliststudium siden 1736. Jusstudiet frem til masteroppgaven fremstår stort sett som et pliktløp med harelabb over utvalgte deler av rettssystemet, med lite rom for fordypning. For det praktiske rettslivet ville mer spesialiserte jurister vært svært nyttig.

At BI ønsker å tilby en master i forretningsjuss vil likevel ikke bety døden for generaliststudiet. Først og fremst må nok studenter ønske seg en spesialistutdanning. En spesialistutdanning vil også ha klare begrensninger: Med dagens domstolsstruktur vil det fortsatt være etterspørsel etter jurister med kompetanse i et bredt spekter av rettsområder.

Vanskelig å forsvare gradsmonopolet

Enkelte motstandere av å endre gradsforskriften har pekt på at samfunnet totalt sett utdanner flere jurister enn vi har behov for. Det kan i og for seg stemme, men vi godtar likevel konkurranse innenfor andre utdannelser med stor pågang,

som økonomifaget. Det er ikke et godt argument for å opprettholde en gammeldags monopolordning, og overser også at juridisk utdanning har nytte i arbeidslivet ut over de klassiske juristjobbene.

Å åpne for at flere studiesteder kan tilby master i rettsvitenskap er ikke ensbetydende med en massiv økning i antall uteksaminerte. Vi har andre styringsmidler som fungerer bedre for å regulere antall utdannede jurister enn gradsforskriften.

Monopolet gir heller ikke den kontrollen som er tilsiktet. I dag kan jurister utdannet i andre EØS-land, praktisere som advokat i Norge. Det forholder ikke gradsforskriften seg til. Det går rett og slett ikke an å sentralstyre et utdannings- og arbeidsmarked som er internasjonalt.

Gradsforskriftens glansdager er omme. I dag fremstår den rett og slett som utdatert, meningsløst og inkonsekvent å tviholde på.

Å holde seg oppdatert

Bygger opp nytt stort volum av lovkommentarer

Karnov har i samarbeid Lovdata meldt seg på i konkurransen om det norske markedet for rettsinformasjon.

 Ole-Martin Gangnes

Lovdata, Gyldendal Rettsdata og Universitetsforlagets Juridika er alle velkjente «verktøy» for norske jurister og advokater. Denne høsten kom også Karnov på banen som ny aktør, gjennom et samarbeid med Lovdata.

Mange husker de gule Karnov-bøkene som lenge fantes i norske juristers bokhyller, men som forsvant da det danske forlaget trakk seg ut fra Norge på slutten av 90-tallet. Nå er Karnov, som er en stor leverandør av rettsinformasjon i Danmark og Sverige, tilbake i Norge gjennom en samarbeidsavtale med stiftelsen Lovdata, som gjør at Karnovs kommentarprodukter er integrert i Lovdata Pro.

– Vi har bygget opp helt nye kommentarutgaver. Det er flere velkjente profiler som skriver, men også mange nye og yngre eksperter. Det er gjort et stort løft, sier Karnovs styreleder Knut Brundtland.

– Dette arbeidet har hatt en enorm fremdrift og volumet har blitt stort. Dette har kommet langt på kort tid, sier Lovdatas direktør Odd Storm-Paulsen.

Andre aktører, som Gyldendal Rettsdata har blant annet Norsk Lovkommentar i sin Rettsdata-portal, og Juridika har sin katalog av faglitteratur. – Blir det tøffere konkurranse om kundene nå?

– De forskjellige plattformene og produktene er ulike og gir deg ulike ting. Lovkommentarer som vi har

bygget fra bunnen nå er helt nytt. Det er veldig hyggelig at så mange forteller at de er glade for å være med å skrive, sier Brundtland.

– Det har verdi i seg selv at det kommer flere kommentarer til de samme lover og forskrifter, sier Odd Storm-Paulsen.

EU/EØS-rett

Lovdata-direktøren forteller at samarbeidet med Karnov er interessant fordi det gjennom flere år har blitt etterlyst lovkommentarer på Lovdataportalen.

– Lovkommentarer er forlagsvirksomhet og ikke vårt kjerneområde. Vi har hatt og har et lenkesamarbeid med andre aktører i markedet, som er nyttig for brukerne. Ved at Karnov publiserer direkte på Lovdatas plattform får brukerne av Karnovs kommentarer tilgang til søk og arbeidsverktøy som de allerede har lang erfaring med fra Lovdata Pro, og de slipper å sette seg inn i et helt nytt verktøy.

Lovdata har fra tidligere samarbeidet med både Universitetsforlagets Juridika og Fagbokforlagets arbeidsrett.no.

Knut Brundtland sier Karnov har inngått en tiårs avtale med Lovdata.

– Vi har valgt Lovdata fordi det er det mest relevante stedet å jobbe med rettskilder for oss, sier han.

Brundtland mener kommentert EU-rett blir et viktig bidrag.

– Jeg vil trekke fram vår tilgjengeliggjøring av EU/EØS-rett. Jeg har i over tjue år undret meg over hvor lite innarbeidet dette er i norske juristers tankegang. De fleste jurister er generalister og EU/EØS-rett er noe det er viktig å tenke gjennom og ha med seg hele veien. Å kunne EU-rett er en trumf i kortstokken for en advokat. Den såkalte NAV-skandalen illustrerer jo viktigheten av det.

– Hvilke erfaringer tar dere med fra Danmark og Sverige?

– Det går på systematikk, arbeidsform og teknologi. Over tid ser jeg for meg interaksjon mellom forfattere fra ulike land og også et nordisk analysemiljø. Det er mange felles berøringspunkter, sier Brundtland.

– Behov for veiledning

I 2016 mottok stiftelsen Lovdata Rettssikkerhetsprisen for sitt arbeid med å styrke rettssikkerhet og likhet for loven gjennom økt innsikt i lov- og regelverk. – «de fleste rettsanvendere kan i dag vanskelig tenke seg en hverdag uten Lovdata», sa juryen for prisen den gang.

– Å gjøre rettskilder tilgjengelig handler om rettssikkerhet. Advokater

Det har verdi i seg selv at det kommer flere kommentarer til de samme lover og forskrifter

og jurister må ha gode systemer for dette og sammen setter vi nå en ny standard for publisering og presentasjon av lovkommentarer, sier Odd Storm-Paulsen.

– Hva med tilgang for flere?

– Vi har en viktig rolle også utenfor det profesjonelle markedet.

Lovdata har nær femti millioner oppslag i året på de åpne sidene som gir gratis tilgang til lover, forskrifter og annen juridisk informasjon. Mer informasjon er blitt fritt tilgjengelig de siste årene og mer blir det.

Men rettssikkerhet handler også om å navigere i alt dette og det er behov for veiledning og gode verktøy for jurister og advokater.

Knut Brundtland mener samarbeidet styrker Lovdatas posisjon.

– Vi er veldig stolte av det vi gjør med Lovdata. Jeg tenker at bedre effektivitet og tilgjengelighet gjør at antallet advokattimer kan gå ned i mange tilfeller. Lavere kostnader på grunn av færre advokattimer – som kommer kundene til gode – vil også være et bidrag til rettssikkerheten.

Avtroppende likestillingsombud bekymret for menns levekår

Når Hanne Bjurstrøm slutter etter nær seks år som likestillings- og diskrimineringsombud er det med en bekymring for gutter og menns levekår i årene som kommer.

 Tore Letvik

Bjurstrøm sluttet som ombud for å begynne i sin nye jobb som nestleder i Arbeidsretten i oktober. Før hun begynner i sin nye jobb, ba vi henne kaste et blikk over skulderen.

Bekymringen for fremtiden for mange gutter og menn bringes til overflaten da vi spør henne hvilke saker hun mener det vil være viktig for det neste likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) å sette fokus på i årene som kommer.

– Jeg mener det er veldig viktig at det nye ombudet selv definerer hvilke saker som skal prioriteres, men jeg ville gjerne sett mer på gutter og menns levekår i det norske samfunnet, sier Hanne Bjurstrøm.

Hun forteller at hun har merket seg at mange gutter og menn taper på flere fronter, og at hun ser en gryende bevissthet rundt dette som et aktuelt samfunnsproblem.

– Gutter og menn tar mindre utdanning. De gjør det dårligere enn jenter og kvinner på skolen. Menns psy-

kiske helse er stadig dårligere, og vi vet at menn har mye høyere selvmordsrate enn hva kvinner har. Vi vet også at menn er dårlige til å snakke sammen om sine problemer, at mange lever alene, og at mange menn ikke får barn. Hvis ikke samfunnet forholder seg mer offensivt til denne problemstillingen fremover, kommer vi til å stå overfor et stort uløst problem, sier Bjurstrøm til Juristen.

Problematisk «håndhilse-sak»

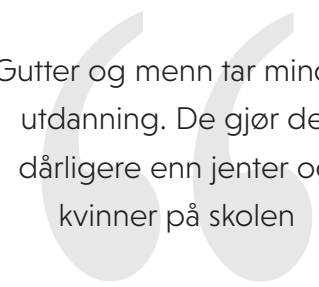
Mange begivenhetsrike år som ombud etterlater mange minner, og vi ønsker å få et aldri så lite innblikk i Bjurstrøms erfaringer.

– Hva har festet seg spesielt godt i din hukommelse etter nær seks år som likestillings- og diskrimineringsombud?

– Det er vanskelig å trekke frem noen spesielle spørsmål, da ombudet har et stort mandat og det har vært mange viktige saker. Det er mange grupper som utsettes for forskjellsbehandling og diskriminering, som ikke får den oppmerksomhet de fortjener, blant annet fordi mediene ikke fanger dem opp. Her har jeg særlig vært opptatt av rettighetene til kvinner i fengsel, og til utviklingshemmede. Noen saker skaper voldsom offentlig debatt, for eksempel saker hvor hensynene til religionsfrihet og kjønnslikestilling kolliderer. Den såkalte håndhilsesaken skapte en debatt det var krevende å stå i, sier Bjurstrøm.

Hun viser til saken hvor det ble satt på dagsorden at noen muslimske menn ikke håndhilser på kvinner.

Gutter og menn tar mindre utdanning. De gjør det dårligere enn jenter og kvinner på skolen

– Dette står i kontrast til forventningene i Norge i forhold til kjønnslikestilling, sier Bjurstrøm. Tilsvarende debatt skaper spørsmålene om transpersoners rettigheter opp mot deler av det feministiske miljøet i Norge. Debatten er utrolig polarisert, og tidvis hatefull. Det har slått meg flere ganger hvor dårlige vi er til å diskutere vanskelige spørsmål hvor ulike rettigheter står mot hverandre, og hvordan vi ofte mangler vilje og evne til å se motpartens situasjon og tolke utsagn i beste mening.

Personlig rolle

– Hvilke råd har du til din etterfølger?

– Jeg mener man skal være veldig forsiktig med å gi råd til sin etterfølger. Stillingen som ombud er veldig personlig. Etter mitt syn er det imidlertid viktig å prioritere noen utvalgte saker, og forfølge dem opp med alle tilgjengelige virkemidler. Norge er et land som har kommet veldig langt når det gjelder likestilling, og de sakene som gjenstår gjør det nettopp fordi de er vanskelige å gjøre noe med. Og skal du få

gjort noe med ting som er vanskelige å gjøre noe med så må du konsentrere innsatsen.

– Er det saker du mener folk bør ta opp gjennom ombudet, som ikke, eller i liten grad, tas opp med ombudet i dag?

– Ombudet mottar mange veiledningssaker, og har analysert hvem som tar kontakt. Det viser seg at man får få saker som omhandler nasjonale minoriteter. Dette er grupper som er gjenstand for mange fordommer og diskriminering. Også tror jeg vi trenger å høre flere unge fra minoritetsmiljøet.

Likestilling

– Kan du si noe om likestillingen i Norge, hvilken retning tar den, og hvorfor?

– Når vi snakker om likestilling så snakker vi om veldig mye. Ofte tenkes det på likestilling mellom kjønnene. På dette området er vi kommet veldig langt i Norge. Men fortsatt er det noen vesentlige utfordringer, blant annet at kvinner jobber mye deltid, og at kvinner har lavere lønn enn menn. Lovverket er

godt nok, men det handler om gjennomføringen av dette, og det handler om betydningen av personlige valg folk gjør.

– Vi har et kjønnsdelt utdannings- og arbeidsliv, hvor kvinner ofte befinner seg i lavtlønnsyrker. Familiene organiserer seg ofte på en slik måte at det er kvinner som har hovedansvaret for omsorgsoppgavene. Dette får betydning for kvinners lønn og karriere. Jeg har tatt til orde for en todeling av foreldrepermisjonen og fått veldig mye motbør fra mange miljøer. Men jeg tror vi må prøve ut nye virkemidler dersom vi skal få kjønnslikestillingen inn i en ny fase.

– Og så må samfunnet anerkjenne den diskrimineringen som personer med nedsatt funksjonsevne er gjenstand for. Denne gruppen er Norges største minoritet.

– Hvilke tanker gjør du deg om jobben i Arbeidsretten?

– Jeg gleder meg til å ta fatt på viktige oppgaver i en domstol som har betydning for veldig mange.

Det er på tide at finansnæringen deltar i kampen mot ID-tyveri

Kampen mot ID-tyveri tas i dag av forbrukeren alene.

Av Maren Moe, Jussbuss

I 2004 ble BankID for første gang tatt i bruk i Norge.¹ I dag har BankID 4.3 millioner brukere² og et langt videre anvendelsesområde enn det opprinnelige. For eksempel krever ikke bankene mer enn en enkel identifisering og signering med BankID ved kredittopptak. Utviklingen av moderne teknologi har utvilsomt positive sider for et effektivisert samfunnsliv. BankID-svindel der det optas lån i svindelofferets navn er en bakside av medaljen som bankene ikke enda har tatt på alvor. Det fremstår ubegrunnet at bankene enda ikke foretar ytterligere kontrolltiltak for å forsikre seg om at den det faktisk utbetales lån til, er den som signerer låneavtalen. Av hensyn til bankkundene er det på høy tid at finansnæringen kommer på banen.

For mange kan svindeltrap i millionklassen unngås om bankene stiller ytterligere krav til legitimering ved inngåelse av avtaler om forbrukslån med skyhøye renter. Bankene kan legge opp til biometrisk autentisering eller en flerleddet sikkerhetsprosedyre for å gjøre det vanskeligere å være svindler, istedenfor å la en enkel signering med BankID

beregnet for enkle transaksjoner være tilstrekkelig. Bankenes svake kontrollrutiner begrunnes i at signering med BankID alene er en sikker løsning for å identifisere «låntakeren». I lys av de stadig mer raffinerte metoder for å tilegne seg noens BankID, samt bankenes tendens til å holde svindelofferet ansvarlig tross kjent og/eller dømt svindler, er praksisen både ruinerende og umoderne.

Høyesterett har tatt dette innover seg og gitt bankene tydelige signaler om at dagens kontrollrutiner er for svake. I en ny dom fra 2020, HR-2020-2021-A, måtte banken selv bære tapet som oppstod da

svindlerne benyttet en annens BankID for låneopptak. Begrunnelsen var at banken ikke foretok ytterligere initiativ for å kontrollere underskrivers identitet med annet enn signatur med BankID. Høyesteretts kritikk av bankens praksis er tydelig. Og i lys av at samme identifiseringsrutine brukes for å logge inn på steder som vigo.no og Helsenorge, er kritikken utvilsomt på sin plass. At svindelen antakelig ville vært unngått hvis banken hadde villet, skinner gjennom. Jussen går fremover. Begrunnelsen er tydelig; BankID kan ikke alene erstatte personlig oppmøte i banken.

Likevel tviholder bankene enda på en praksis som muliggjør omfattende og ruinerende svindel. For de ofrene som ikke har midler til å gå til retten er situasjonen derfor den samme som før høyesterettsavgjørelsen fra 2020; de forholder seg til en forbruksbank som ikke iverksetter ytterligere tiltak for å kontrollere at låneopptaket ikke foretas av – og utbetales til – en svindler. Deretter holdes de ansvarlige for svindeltrapet. Bankene får i pose og sekk – de trenger verken forbedre seg eller lide en reell tapsrisiko.

Kampen mot ID-tyveri tas i dag av forbrukeren alene. Skal bankene kreve at forbrukeren behandler BankID-informasjonen sin med varsomhet, må bankkunden kunne kreve det samme fra dem. Bankene har ressurser og muligheter til å imøtegå den overhengende faren for svindel som BankID utgjør, ved å etablere sårt trengte kontrolltiltak. Både bankkundenes sikkerhet og Høyesterett krever at det skjer nå.

1 <https://www.bankid.no/privat/om-oss/>

2 <https://www.bankid.no/privat/om-oss/>

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsyttringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristen oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristen tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes. omg@juristen.no

Retts hjelp

Når skal vi få likhet for loven?

■ Av Anders Schrøder Amundsen, advokat MJF MNA, leder Juristforbundet Privat

Inntektsgrensen for å få fri retts hjelp er 246 000 kroner i året. Det er vanskelig nok å leve av en slik inntekt. Bistand fra advokat har man i hvert fall ikke råd til, skriver Anders Schrøder Amundsen.

Staten mener at de som tjener over 246 000 kroner i året har råd til egen advokat. Denne satsen har ikke blitt prisregulert siden 2008: Resultater er at andelen nordmenn som kvalifiserer til å motta fri retts hjelp, er halvert siden 2003. Det sier seg selv at denne satsen er altfor lav.

Tilgang til advokat, rettslige råd og konfliktløsning, i og utenfor domstolene, skal være for alle, ikke kun næringslivet eller borgere med god råd. Når vanlige folk ikke har råd til advokat eller annen juridisk bistand, er loven i realiteten ikke lik for alle.

Likhet for loven krever endring

Mens staten tar ansvar for borgernes liv og helse, uavhengig av inntektsgrense, er innbyggerne i stor grad overlatt til seg selv når det gjelder retts sikkerhet. Mangel på veiledning

og retts hjelp kan få svært alvorlige utslag, for samfunnet og ikke minst for enkeltmennesket. Alle må ha lik tilgang til rettslige råd og juridisk bistand, uavhengig av egen økonomiske situasjon.

Dersom du som borger blir utsatt for usaklig forskjellsbehandling, uriktig lovanvendelse eller lignende fra statlige myndigheter, bør du være velstående. Man kan spørre seg hvorfor ikke rett til fri retts hjelp er høyere på den politiske dagsorden. Svaret kan trolig være at den som ikke har råd til advokat, neppe heller har råd til et PR-byrå.

Forvaltningen har en veiledningsplikt overfor innbyggerne. Men

når 45 % av kommunene ikke har jurist, kan innbyggerne vanskelig vite om vedtakene kommunen fattet er korrekte, i hvert fall i disse kommunene.

Kompliserte regler krever veiledning

I dag finnes det 806 gjeldende lover, 3454 gjeldende sentrale forskrifter og 9728 lokale forskrifter. I tillegg er Norge bundet av avtaler de nasjonale reglene må tolkes i lys av.

EØS-skandalen er et godt eksempel på det siste. Det faktum at få av rettsstatens aktører oppdaget problemet før det hadde gått mange år, understreker kompleksiteten i lovverket. Vel ropte jurister i NAV varsko på et tidlig stadium, men ble ikke hørt.

Da må aktørene styrkes, slik at de får tid til å sette seg inn i problemstillingene på en ordentlig måte. Men når forsvareren i straffesaken kun har noen timer til forberedelse, dommeren er presset på tid og aktøren i tillegg er overarbeidet, blir resultatet deretter.

Likhet for loven må være en selvfølge i et demokrati. Å tro at samfunnet i lengden tjener på urett er i beste fall naivt. Dersom vi vil ha likhet for loven, må grensen for rett til fri retts hjelp økes slik at også vanlige folk har råd til advokat.

Nytt om navn

Ansettelses og utnevnelser

Amie Sørensen, Advokat/Utreder, Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), Strasbourg

Amna Mrzic, Advokat, Brækhus Advokatfirma DA, Oslo

Anders Johnsen Bækemoen, Poliadvokat, Innlandet politidistrikt

Andre Standberg, Advokat/Partner, Mazars Legal Advokater AS

Andreas Mobrårthen, Førstekonsulent, Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet

Anne Merete Strandenes, Leder, Gatejuristen Bergen

Anniken Hastadkleiv, Seniorjuridisk rådgiver, AtB AS

Ann-Kathrin Ottersen, Juridisk spesialrådgiver, Fredrikstad kommune – Tildelingskontoret

Astrid Elisabeth Erlingsen, Spesialutsending/Finansråd, Utenriksdepartementet EU-Delegasjonen

Astrid Haldorsen, Advokatfullmektig, VIVE Advokater AS

Benedicte Kjorsvik, Senior kontraktsrådgiver, Nye Veier AS

Bettina Otto, Legal Counsel, Fortum Consumer Solutions AS

Birgitte Janecke Lund, Første ambassadesekretær, Utenriksdepartementet

Bjørnar Holmedahl, In-house Legal Counsel, PricewaterhouseCoopers AS

Britt Eren Meling, Tingrettsdommer, Vestre Innlandet tingrett

Camilla Jensen, Poliadvokat, Øst politidistrikt – Lillestrøm – Påtale nord

Camilla Schøyen Borge, Advokat, Norwegian Air Shuttle ASA

Cecilie Koch Hatlebrekke, Partner, Myklebust Hatlebrekke Advokatfirma AS

Christina Jensen, Førsteamanuensis i rettsvitenskap, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet – Det juridiske fakultet

Christina Louise Rygvik, Rådgivende jurist, Bodø kommune – Barneverntjenesten

Christine Wiig, Juridisk leder, WSP Norge AS

Dorthe Henden Clark, Seniorrådgiver, Direktoratet for strålevern og atomikkerhet

Eirik Skoglund Knudsen, Senioradvokat, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, Trondheim

Eirik Skogstad Nilsen, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet Kjær & Co. DA

Eirin Tennesand, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo

Elias Enga, Politifullmektig, Innlandet politidistrikt – Gjøvik

Elina Garberg Bjerkestrand, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet Øverbø Gjerts AS, Kristiansund

Eline Thalberg Andersson, Advokat, Advokat Thalberg Andersson

Elisabeth Ranum, Utreder/Seniorrådgiver, Hålogaland lagmannsrett

Elisabeth Sørvin Kristensen, Idrettsrådgiver, Tromsø kommune

Espen Auberg, Advokat/Partner, Advokatfirmaet Nova DA

Gro Helland, Konstituert lagdommer, Frostating lagmannsrett

Guro Angell Steffensen, Poliadvokat, Vest politidistrikt – Bergen

Hanna H. Nilsen, Poliadvokat, Agder politidistrikt – Arendal

Hanna Maria Krage, Seksjonsleder, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), Avd Oslo

Hanne Haraldseide Brekke, Seniorrådgiver, Sjøfartsdirektoratet

Hans A. Vikheim, Fylkesnemndsleder, Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Trøndelag

Heidi Christin Kristensen, Seniorrådgiver, Direktoratet for e-helse

Heidi Sørli-Reininger, Kontraktsrådgiver, Bane NOR SF – Oslo

Henrik Nicolaisen Kveine, Poliadvokat, Oslo politidistrikt – ENØ – Enhet Øst

Hilde Lombnæs, Seniorskattejurist, Skatteetaten Informasjonsforvaltning Oslo

Hilde Ordemann, Advokatfullmektig, Alver kommune

Haakon Rønn Stensæth, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS, Oslo

Ida Engen, Seniorrådgiver, NITO – Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon

Ina Danielsen, Juridisk rådgiver, Norge Norwegian Research Centre AS

Ingvild Ånestad, Advokat, Advokatfirmaet Lund & Co DA

Iris Margareta Binder, Advokatfullmektig, Lillehammeradvokatene AS

Jasmen Omer, Rådgiver/Jurist, Mattilsynet – Hovedkontoret, Oslo

Jens Christian Leonthin, Avdelingsdirektør, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Bolig- og bygningsavdelingen

Jens Petter Fossdal, Poliadvokat 2, Kripos

Jon Einar Martinsen, Juridisk fagansvarlig, Jernbanepersonalets Bank og Forsikring

Jonas Nikolaisen, Rådgiver, Direktoratet for strålevern og atomikkerhet

Jørgen Hopperstad, Jurist II, Oslo kommune – Utviklings- og kompetanseetaten

Karina Vigsnaes, Seniorrådgiver, Statsforvalteren i Oslo og Viken – Drammen

Karl-Petter Simonsen, Personvernrådgiver, Helse Nord – Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN)

Katrine Bjørndalen, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet Nordhus & Aarø

Kenneth Andre Krokås, Seniorskattejurist, Skatteetaten Skattedirektoratet Oslo

Khuncha Hafid, Seniorrådgiver, Statens sivilrettsforvaltning – Oslo

Kjetil Bragstad, Rådgiver, Utlendingsnemnda (UNE)

Kristel Lee Høgslett, Justisråd, Utenriksdepartementet EU-Delegasjonen

Kristin Dalvang, Senioradvokat, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, Oslo

Kristin Søvik, Seniorrådgiver, Kripos

Kristin Wiese Bromander, Tingrettsdommer, Vestfold tingrett, rettssted Horten

Kristoffer Aktas Johannessen, Assistant Vice President, Assuranceforeningen Skuld

Lars Erik Lillefloth, Juridisk rådgiver – HR, Nordland fylkeskommune

Linn Elise Gjems-Onstad, Poliadvokat, Økokrim

Liv Marit Hage Vinje, Jurist, Sticos AS

Majken Elisabeth Bie-Klaening, Kontraktsrådgiver/Jurist, NRC Group ASA

Marianne Kvambe Gulbrandsen, Rådgiver HR, Lillestrøm kommune

Marianne Nilsen, Advokatfullmektig, Elden Advokatfirma AS, Avdeling Tromsø

Marte Morland, Compliance rådgiver, Eika Gruppen AS

Martin Hoff, Advokatfullmektig, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, Oslo

Martin Lange, Advokatfullmektig, Advokatfirmaet BAHN AS

Merima Ramic Gogic, Seniorrådgiver, Utdanningsdirektoratet

Mohsen Latif, Konstituert tingrettsdommer, Telemark tingrett

Monica Ervik, Senioradvokat, Nordea Bank ABP Filial i Norge

Nytt om navn

Monica Olafsen, Advokatfullmektig,
HELP Forsikring AS

Oda Hognestad Hapnes,
Advokatfullmektig, KPMG Law
Advokatfirma AS, Stavanger

Odd Linneberg Uggen,
Advokatfullmektig, Advokatfirma DLA
Piper Norway DA

Odd Bovim, Senioradvokat,
Advokatfirmaet Pind AS, Avd Bergen

Odd Eirik Seipäjärvi, Advokat,
Multiconsult Norge AS

Odd Martin Valle, Rådgiver,
Statsforvalteren i Oslo og Viken –
Moss

Paratee Sumalu, Rådgiver/Jurist,
Utlendingsnemnda (UNE)

Pål Magne Ånestad, Corporate Privacy
Officer, Statkraft AS

Pål Ringheim Eriksen, Nemndsleder,
Fylkesnemnda for barnevern og
sosiale saker i Vestfold og Telemark

Rajvinder Bains, Partner, Advokatfirma
DLA Piper Norway DA

Sigbjørn Arneberg, Politadvokat, Øst
Politidistrikt – Felles enhet for påtale
– Øko-miljø avsnittet

Sigrid Fife Søyland, Advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig
AS, Oslo

Sigrid Morseth, Politadvokat 1, Oslo
politidistrikt

Sigrid Moseid Øverland,
Spesialkonsulent, Kristiansand
kommune, barnehage, skole og
barnevern

Silje Anine Green, Dommerfullmektig,
Helgeland tingrett, rettssted
Sandnessjøen

Siren Skalstad Ellensen, Advokat/Partner,
Advokatfirma DLA Piper Norway DA

Siri Fuglestad, Rådgiver,
Kulturdepartementet

Stein Sindre Aleksander Buer,
Advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Ræder AS

Stine Nordgren Johannessen,
Avdelingsleder HR, Forsvarsbygg

Susanne Joo Haugen, Seniorrådgiver,
NAV Arbeids- og velferdsdirektoratet

Sven Soot, Advokat, Codan Forsikring

Solve Myrland Rønningen, Lagdommer,
Agder lagmannsrett

Tarnjit Singh Shergill, Fast advokat/
Senior Manager, Advokatfirmaet
Simonsen Vogt Wiig AS, Oslo

Thea Åhsbom Kristiansen, Advokat,
Randstad Norway AS

Thomas Mark Swan Croucher,
Seksjonsleder, Oslo kommune –
Oslobygg KF

Tim Marius Vågstøl, Rådgiver, NAV Alver
(kommune)

Tone Strømsnes Olsen, Politadvokat,
Økokrim

Torgeir Hovden, Seniorrådgiver,
Direktoratet for høyere utdanning og
kompetanse (HK-dir), Avd Bergen

Umar Ajaz, Compliance Officer, Nordea
Funds, Norwegian Branch

Vafa Bakkalar, Seniorrådgiver,
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet – IMDi Øst

Øyvind Røed, Nemndsleder,
Fylkesnemnda for barnevern og
sosiale saker i Vestfold og Telemark

Nye medlemmer i Juristforbundet

Alexander Venås, Seniorrådgiver,
Forbrukerrådet

Daniel Poupart, Førstekonsulent, Statens
vegvesen – Divisjon Trafikant og
kjøretøy – Oslo

Einar Aase, Rådgiver, Alver kommune
Elisabeth Jensen, Advokat, Advokatfirma
Garstecki & Torgersen AS

Haakon Opprud, Advokat, ABB AS,
Oslo

Janne Arnø, Namsfullmektig/
Seniorkonsulent, Vest politidistrikt –
Namsfogden i Bergen

Kaia Rødland Egeland, Jurist,
Statsforvalteren i Agder – Arendal

Kim Olav Nilsen, Jurist, Rettshjelper
Nilsen

Silje Emilienne Aanderud-Larsen,
Seksjonssjef Forretningsutvikling,
NAV Arbeids- og velferdsdirektoratet

Synnøve Søvik Myklebust, Rådgivende
jurist, Arbeidstilsynet – Søknader og
meldinger, avd Bergen

Vetle Eckhoff, Jurist, Oslo kommune
– Bymiljøetaten

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Adna Kofi, Universitetet i Oslo

Albert Albertsen, Universitetet i Tromsø
– Norges Arktiske Universitet

Andjela Laban, Høgskolen i Innlandet –
Lillehammer

Andrine Sveen Windhoel, Universitetet i
Bergen

Anita Voetar, Universitetet i Oslo

Aron Aslak Wingstad Bråthen,
Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet

Ava Moghadam, Universitetet i
Stavanger

Bisma Butt, Universitetet i Oslo

Celina Hauge Vatna, Universitetet i
Bergen

Charlotte Madeleine Samuelsen Krogh,
Universitetet i Bergen

Christine Sofie Kolve Dreyer,
Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet

Elella Gutema Daba, Universitetet i Oslo
Elias Wahlstrøm Myrlund, Universitetet i
Oslo

Eline Næverdal, Universitetet i Bergen

Elise Andrews, Universitetet i Bergen

Emma Drivenes, Universitetet i Tromsø –
Norges Arktiske Universitet

Fredrik August Richardsen Bøhn,
Universitetet i Bergen

Hans Olav Mangschau Hammervold,
Universitetet i Bergen

Helena M Christensen, Universitetet i
Oslo

Herman Saksvik, Høgskolen i Innlandet
– Lillehammer

Humaira Ahsan, Høgskolen i Innlandet –
Lillehammer

Ida-Mari Ravn, Universitetet i Tromsø –
Norges Arktiske Universitet

Ingrid Li, Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet

Ingrid Thayer Rikhiem Ramstad,
Universitetet i Oslo

Kathrine Sjøenden, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Khanda Rzgar Kereem, Universitetet i
Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Lamija Jugo, Universitetet i Sørøst-Norge
– Campus Ringerike

Magnhild Frydenlund, Universitetet i Oslo

Marcel Skadberg Pollestad, Universitetet i
Oslo

Maren Mylén Ruth Larsen, Universitetet i
Oslo

Mari Engdal Dahl, Universitetet i Oslo

Mikal Pedersen, Universitetet i Tromsø –
Norges Arktiske Universitet

Niklas Kristoffersen, Universitetet i Tromsø
– Norges Arktiske Universitet

Nora Elise Lind-Iversen, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Ole Edvard Borge, Universitetet i Tromsø
– Norges Arktiske Universitet

Ragnhild Sofie Eidissen, Universitetet i
Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Sara Kindgren, Universitetet i Oslo

Silje Vik Håvåg, Universitetet i Bergen

Siri Hærum, Høgskolen i Innlandet –
Lillehammer

Sofia Willassen, Universitetet i Oslo

Tobias Gudevold, Universitetet i Oslo

Tommy Hauge Stamnes Brakstad,
Universitetet i Oslo

Vilde Iversen Herland, Universitetet i
Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Ylva Lieng, Universitetet i Oslo

Hovedstyret

President

Håvard Holm

hho@juristforbundet.no

Visepresident

Katrine Bratteberg

kb@juristforbundet.no

Styremedlemmer valgt av Landsmøtet

Tone Helén Brodal

tone-helen.brodal@gjensidige.no

Lars Marius Heggberget

larsmhe@online.no

Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)

karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Sverre Joachim Wiese Bromander (Juristforbundet – Stat)

sverre.bromander@gmail.com

Benedicte Gram-Knutsen (Juristforbundet – Kommune)

benedicte.gram-knutsen@bergen.kommune.no

Kirsten Aase Bleskestad (Juristforbundet – Dommerforeningen)

kirsten.bleskestad@domstol.no

Nasjida Noorestany (Juristforbundet – Student)

nasjida.noorestany@gmail.com

Anders Schrøder Amundsen (Juristforbundet – Privat)

a.s.amundsen@gmail.com

Ansattes representant

Hanne Eie Sudland

hes@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg

msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Har du flyttet eller byttet jobb?

juristforbundet.no/minside

medlem@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

juristforbundet.no/forsikring

forsikring@juristforbundetforsikring.no | 23 11 33 11

Bank – medlemstilbud

Handelsbanken

handelsbanken.no/juristforbundet

Finn ditt nærmeste bankkontor for kontakthinformatjon

Juristforbundets advokatkontor

juristforbundet.no/advokatkontoret

advokat@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristen

juristen.no

Redaksjonen:

redaksjonen@juristen.no | 482 48 352

Annonser:

randi@storybold.no | 995 20 500

Jobbmarkedet

juristen.no/stilling

Juristenes Utdanningscenter

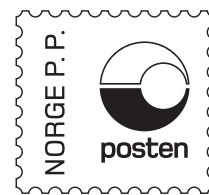
jus.no | 40 00 26 62

Juristforbundet | 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

JURIST
FORBUNDET

Returadresse:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

Sjekk våre nettsider **www.juristen.no**

Enten du foretrekker mobil, nettbrett eller desktop

- siste nytt
- stillingsannonser
- debatt
- fagstoff

Tips oss på **redaksjonen@juristen.no**